

Documentul de analiză 01

RO

Acțiunile UE vizând stagiile pentru tineri

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

2024

Cuprins

	Puncte
Sinteză	I-VI
Introducere	01-08
Stagiile reprezintă o formă de învățare la locul de muncă	01-03
Cadrul de politică al UE pentru stagii	04-07
Sprijinul financiar acordat de UE pentru stagii	08
Sfera și abordarea documentului de analiză	09-15
Stagiar în UE	16-39
Stagiile au devenit o formă importantă de intrare pe piața muncii	17-23
Definiția conceptului de stagiu diferă de la un stat membru la altul	24-27
Calitatea stagiilor: o preocupare majoră	28-39
Calitatea stagiilor este asociată cu rezultate pozitive în materie de obținere a unui loc de muncă	28-31
Recomandarea Consiliului din 2014 stabilește cerințele minime pentru stagii de bună calitate, dar punerea lor în aplicare variază de la un stat membru la altul	32-34
Nu toți stagiarii beneficiază de stagii de bună calitate	35
Aproximativ 60 % dintre stagii oferă o indemnizație și acces la protecție socială	36-39
Sprijin pentru stagii din fonduri ale UE	40-75
Stagiile finanțate prin FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor sau prin FSE+ sunt, în cea mai mare parte, măsuri de politică activă în domeniul pieței forței de muncă în sprijinul Garanției pentru tineret	41-50
Lacune la nivelul datelor cu privire la stagiile finanțate prin Mecanismul de redresare și reziliență	51-52
Stagiile finanțate prin Erasmus+ sunt în principal stagii transfrontaliere pentru studenți	53-58

Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială sprijină direct și indirect stagiile	59-61
Stagii de practică la instituțiile europene	62-75
Observații finale: provocări și oportunități	76-84

Anexe

Anexa I – Colecții de date utilizate în cadrul documentului de analiză

Anexa II – Programe de stagii la instituțiile și organismele europene

Acronime

Glosar

Echipa din cadrul Curții de Conturi Europene

Sinteză

I Un stagiu este o perioadă limitată de practică profesională, care include și o componentă de formare. Stagiile le pot facilita tinerilor tranziția către lumea muncii, permițându-le stagiilor să dobândească o experiență valoroasă direct la locul de muncă. În ultimii ani, stagiile au devenit o formă importantă de intrare pe piața muncii pentru tineri. În UE, ponderea tinerilor care efectuează un stagiu înainte de a ocupa un loc de muncă obișnuit a crescut semnificativ în ultimii 10 ani. Nu există date oficiale privind numărul total de stagii efectuate în UE. Curtea estimează în termeni foarte generali că, anual, aproximativ 3,7 milioane de tineri din UE efectuează stagii ca primă experiență profesională.

II Prezentul document nu corespunde unui raport de audit, ci este o analiză care se bazează în principal pe informații publice, dar și pe materiale colectate în mod special în acest scop și pentru activități de audit anterioare. Analiza urmărește să le ofere părților interesate și publicului larg o sursă obiectivă și utilă de informații în contextul actualizării în curs a cadrului de politică al UE pentru stagii. Mai exact, Curtea oferă o imagine de ansamblu asupra acțiunilor UE în materie de stagii pentru tineri și identifică principalele oportunități și provocări.

III Cadrele legislative ale statelor membre privind stagiile diferă substanțial, 16 dintre cele 27 de state membre neavând o definiție juridică a „stagiului”. Deși UE eșafodează din 2013 un cadru de politică pentru stagii, Recomandarea Consiliului din 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii, act fără caracter obligatoriu, nu clarifică dacă și în ce condiții stagiarii ar putea fi considerați lucrători. Până în prezent, nu toate statele membre și-au aliniat cadrele juridice la această recomandare, deși se recunoaște faptul că stagiile de înaltă calitate ar putea fi eficiente în facilitarea accesului tinerilor la piața muncii.

IV Aspectul remunerării nu se numără printre atributele de calitate ale unui stagiu menționate de această recomandare a Consiliului, care, la momentul publicării prezentului document, este în curs de actualizare. Necesitatea acordării unei indemnizații stagiilor este punctul de dezacord atunci când vine vorba de caracteristicile esențiale ale unui stagiu de bună calitate. Potrivit unor sondaje recente, aproximativ o treime dintre stagiarii de pe piața forței de muncă nu sunt remunerați. Acest lucru ar putea avea un impact asupra accesului egal la stagii și, prin urmare, ar putea împiedica intrarea pe piața forței de muncă a tinerilor defavorizați.

V Bugetul UE oferă sprijin financiar pentru stagii prin diferite programe și măsuri, dar nu există informații referitoare la sumele specifice alocate sau la numărul exact de stagiați care beneficiază de acest sprijin:

- o Fondul social european și Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor îi sprijină în principal pe tinerii defavorizați din statele membre – prin stagii asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă. Nu se cunoaște exact cât din cei 1,53 miliarde de euro alocați anual pentru integrarea tinerilor pe piața forței de muncă sunt cheltuiți efectiv pentru stagii. Curtea estimează că, anual, la astfel de stagii finanțate de UE au participat cel puțin 270 000 de tineri;
- o fondurile gestionate direct de Comisie, cum ar fi Erasmus+ și Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială, oferă finanțare în principal pentru stagii transfrontaliere. În medie, în perioada 2014-2020, finanțarea anuală acordată de UE pentru aceste măsuri s-a ridicat la aproximativ 146 de milioane de euro. Curtea estimează că, anual, la acest tip de stagii finanțate de UE au participat circa 90 000 de tineri;
- o instituțiile și organismele UE acoperite de această analiză primesc anual aproximativ 4 700 de stagiați remunerați, costurile aferente, finanțate din bugetele lor administrative, ridicându-se la circa 30 de milioane de euro. Aceste stagii le oferă tinerilor ocazia de a se familiariza cu obiectivele și scopurile proceselor și politicilor de integrare ale UE.

VI Este important să se asigure că stagiile sunt utile pentru a ajuta tinerii să se integreze pe piața forței de muncă și că aceștia pot beneficia pe deplin de experiența unor stagii de bună calitate, evitându-se, în același timp, înlocuirea lucrătorilor obișnuiți cu stagiați. Curtea a identificat următoarele provocări și oportunități legate de stagii, care ar putea fi luate în considerare în contextul viitoarei revizuirii a Recomandării Consiliului din 2014:

- o diversitatea definițiilor noțiunii de stagiu, fără a fi clară semnificația exactă a conceptului;
- o volumul limitat de date fiabile privind stagiile, problemă care împiedică elaborarea de politici bazate pe date concrete;

- o aplicarea inconsecventă în statele membre a Recomandării Consiliului din 2014 referitoare la stagii de calitate și
- o posibile variații în ceea ce privește oportunitățile de stagii și accesibilitatea stagiilor pentru tineri din diferite medii sociale.

Introducere

Stagiile reprezintă o formă de învățare la locul de muncă

01 Nu există o definiție unică a stagiilor. **Caseta 1** prezintă definițiile utilizate de Organizația Internațională a Muncii (OIM) și de UE.

Caseta 1

Definiția stagiilor

- Potrivit OIM, stagiile sunt *perioade scurte de practică profesională* într-o întreprindere, într-un organism public sau într-o organizație non-profit, în cursul cărora o persoană *beneficiază de formare și dobândește experiență* într-un anumit domeniu profesional, *înainte de a ocupa un loc de muncă obișnuit*¹.
- Recomandarea Consiliului din 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii definește stagiile drept o *perioadă limitată de practică profesională*, remunerată sau nu, care include o *componentă educațională și o componentă de formare profesională*, pentru *câștigarea unei experiențe profesionale și practice* în vederea *îmbunătățirii capacității de inserție profesională și a facilitării tranziției către un loc de muncă obișnuit*².

02 Aceste definiții au patru elemente comune. Stagiile:

- se desfășoară pe o perioadă scurtă de timp;
- reprezintă o formă de practică profesională;
- asigură formare și dobândirea unei experiențe profesionale și
- ar trebui să faciliteze găsirea unui loc de muncă obișnuit.

¹ *Developing quality traineeships for young people*, OIM 2017, p. 9.

² Recomandarea Consiliului privind un cadru de calitate pentru stagii, 2014/C 88/01, considerentul 27.

03 Există două **categorii** principale de stagii: stagiile educaționale și stagiile de pe piața forței de muncă. Cele din urmă se împart în stagii asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și stagii de pe piața liberă (a se vedea **figura 1**). Stagiile educaționale reprezintă 71 % din numărul total de stagii. În 2013 s-a constatat o pondere similară.

Figura 1 – Tipurile de stagii și prevalența lor în UE

Notă: 2 % dintre respondenți nu știau ce tip de stagiu au efectuat.

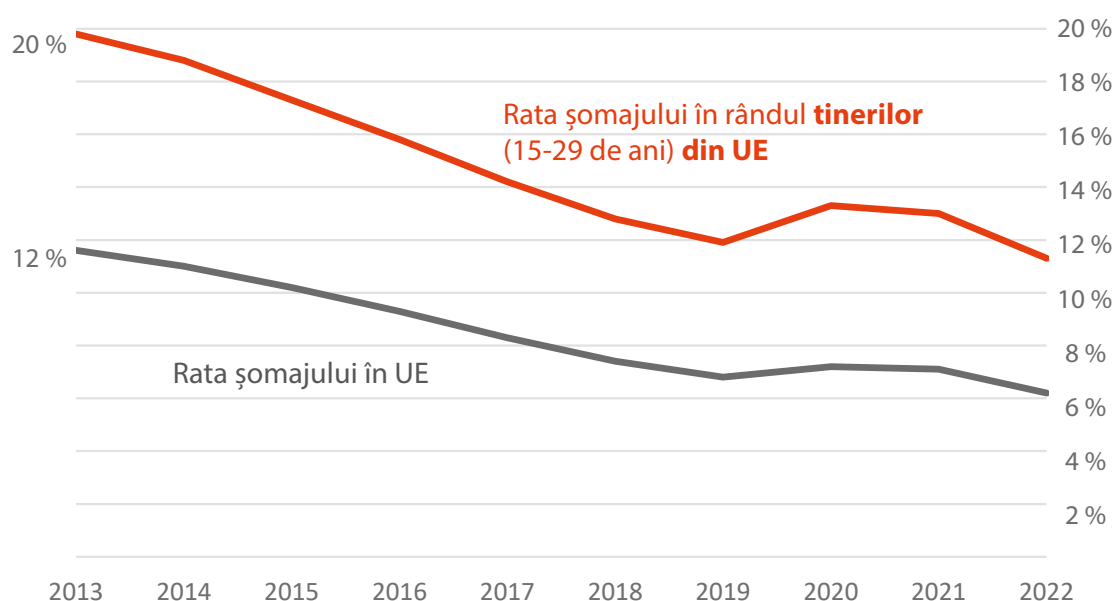
Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza unui studiu al Comisiei intitulat *Study on comprehensive overview of traineeship arrangements in Member States, 2012*, și pe baza sondajului Eurobarometru din 2023.

Cadrul de politică al UE pentru stagii

04 În conformitate cu [tratatul](#)³, responsabilitatea și competențele în domeniul politicii sociale, al ocupării forței de muncă și al educației în UE le revin statelor membre. Rolul UE este acela de a sprijini, de a coordona și de a completa acțiunile statelor membre. În ceea ce privește politica socială, UE își poate îndeplini rolul prin adoptarea de directive⁴.

05 În vremuri de criză, tinerii sunt adesea mai afectați de șomaj. [Figura 2](#) arată că, începând din 2013, rata șomajului în rândul tinerilor din UE-27 a fost cu 5,1-8,2 puncte procentuale mai mare decât rata totală a șomajului, ajungând la 11,3 % în 2022, comparativ cu o rată de 6,2 % la nivelul întregii populații.

Figura 2 – Rata șomajului în rândul tinerilor comparativ cu rata totală a șomajului, 2013-2022

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Eurostat, [YTH_EMPL_110] și [UNE_RT_A], extrase la 8 iunie 2023.

06 [Recomandarea Consiliului din 2013](#) a propus instituirea de către Comisie și statele membre a [Garanției pentru tineret](#) a UE. În acest cadru, statele membre s-au angajat să asigure că toți tinerii cu vârsta de până la 25 de ani primesc o ofertă de bună calitate de angajare, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de efectuare a unui stagiu în termen de patru luni de la intrarea în șomaj sau de la momentul în care nu

³ Articolele 145-165 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#).

⁴ Articolul 153 alineatul (2) litera (b) din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#).

mai participă la o formă de învățământ. Pentru a atenua creșterea ratei șomajului în rândul tinerilor declanșată de pandemia de COVID-19, Consiliul a adoptat, în octombrie 2020, o **Garanție pentru tineret consolidată**, care a extins grupul-țintă pentru a include toate persoanele cu vârsta sub 30 de ani.

07 În ultimii ani, UE a adoptat mai multe inițiative de politică și măsuri legislative în ceea ce privește stagiile (a se vedea cronologia din **tabelul 1**). Recomandarea Consiliului din 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii, care abordează în mod specific stagiile, se afla în curs de actualizare la momentul publicării prezentului document.

Tabelul 1 – Inițiativele de politică și legislația UE referitoare la stagii

2023	<ul style="list-style-type: none"> → Evaluarea Cadrului de calitate pentru stagii → Rezoluția Parlamentului European din 14 iunie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei privind stagii de calitate în Uniune → Răspunsul Comisiei la rezoluția PE și consultarea partenerilor sociali (articolul 154 TFUE)
2022	<ul style="list-style-type: none"> → Directiva (UE) 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salarile minime adecvate în Uniunea Europeană
2021	<ul style="list-style-type: none"> → Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale, care anunță revizuirea Recomandării Consiliului din 2014
2020	<ul style="list-style-type: none"> → Comisia adoptă pachetul privind Sprijinirea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor: o punte către locuri de muncă pentru generația viitoare → Rezoluția Parlamentului European din 8 octombrie 2020 referitoare la Garanția pentru tineret, care invită Comisia să revizuiască Recomandarea Consiliului din 2014 → Recomandarea Consiliului din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret”
2019	<ul style="list-style-type: none"> → Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană → Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019 privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă (2019/C 387/01)
2018	<ul style="list-style-type: none"> → Rezoluția Parlamentului European din 18 ianuarie 2018 referitoare la punerea în aplicare în statele membre a Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor

- 2017 → Rezoluția Parlamentului European din 19 ianuarie 2017 referitoare la un **pilon european al drepturilor sociale**
- 2014 → Recomandarea Consiliului din 10 martie 2014 privind un **cadru de calitate pentru stagii**
- 2013 → Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei **garanții pentru tineret**

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Sprijinul financiar acordat de UE pentru stagii

08 Există cinci surse potențiale de sprijin financiar din partea UE pentru stagii:

- fondurile politicii de coeziune prevăd finanțare pentru integrarea tinerilor pe piața forței de muncă, în special prin intermediul **Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor** (în mod specific pentru tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare) și al **Fondului social european (FSE)** în perioada 2014-2020. Pentru perioada 2021-2027, **FSE+**, inclusiv Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, continuă să ofere finanțare;
- **Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)** pune la dispoziție fonduri suplimentare pentru combaterea șomajului în rândul tinerilor;
- **Erasmus+** este programul UE care sprijină educația, formarea, tineretul și sportul în Europa, oferind oportunități de a studia, de a se forma, de a dobândi experiență și de a face voluntariat în străinătate;
- **Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)** a oferit finanțare pentru rețeaua de cooperare a serviciilor europene de ocupare a forței de muncă (EURES) și pentru sprijinirea programelor de mobilitate care promovează stagiile transfrontaliere remunerate;
- fiecare **instituție a UE** și fiecare organism european asigură propriile **programe de stagii**, care sunt finanțate din **cheltuielile administrative** ale bugetului UE.

Sfera și abordarea documentului de analiză

09 În documentul său de analiză, Curtea examinează modul în care UE sprijină stagiile ca modalitate de a ajuta tinerii să se integreze pe piața forței de muncă. Prezentul document nu corespunde unui raport de audit, ci este o analiză care se bazează în principal pe informații publice, dar și pe materiale colectate în mod special în acest scop și pentru activități de audit anterioare. Analiza urmărește să le ofere părților interesate și publicului larg o sursă obiectivă și utilă de informații în contextul actualizării în curs (a se vedea punctul **07** și **tabelul 1**) a Recomandării Consiliului din 2014. Mai precis, Curtea oferă o imagine de ansamblu asupra acțiunilor UE în materie de stagii pentru tineri, inclusiv asupra finanțării acordate de UE în acest scop, și identifică principalele oportunități și provocări.

10 Analiza acoperă perioada cuprinsă între 2013, anul în care a intrat în vigoare Garanția pentru tineret, și jumătatea anului 2023. În special, s-au analizat următoarele:

- o tendințele în ceea ce privește numărul de stagii;
- o definiția stagiilor;
- o calitatea stagiilor și modul în care acest concept este aplicat în statele membre;
- o alocarea și utilizarea fondurilor UE pentru stagii.

11 În analiza sa, Curtea se referă în primul rând la stagiile asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și la stagiile de pe piața liberă, deoarece aceste tipuri de stagii au făcut obiectul Recomandării Consiliului din 2014, care se afla în curs de actualizare la momentul publicării prezentului document. Acolo unde este cazul, se precizează dacă informațiile prezentate în acest document acoperă și alte tipuri de stagii.

12 Curtea s-a bazat pe o gamă largă de surse de informații, inclusiv pe documente publicate de Comisie⁵, de Eurofound (Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă), de Parlamentul European, inclusiv de Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, de Consiliu, de organizații internaționale (de exemplu, Organizația Internațională a Muncii), de organizații care reprezintă angajatorii, sindicatele și tinerii, precum și pe lucrări academice. Curtea a luat în considerare și propriile rapoarte speciale pe subiecte conexe: un raport pe tema Garanției pentru tineret și altul referitor la Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor⁶. S-au consultat, de asemenea, experți în domeniu în cadrul unei reuniuni a unui grup de experți. Curtea a intervievat reprezentanți ai mai multor organizații de la nivelul UE și a analizat în mod specific situația din două state membre (Franța și Irlanda) pentru a înțelege mai bine practicile acestora în materie de stagii.

13 Datele privind stagiile nu sunt bine reflectate în statisticile oficiale. În special, Eurostat, Oficiul pentru Statistică al UE, nu colectează date generale cu privire la stagii de la statele membre. Prin urmare, aproape toate datele disponibile privind stagiile se bazează pe sondaje nerepresentative și pe autodeclarații. În plus, aceste sondaje nu fac distincție între diferitele tipuri de stagii, iar grupa de vârstă vizată nu este pe deplin aliniată între sursele de date. Datele utilizate în prezentul document de analiză provin din:

- două sondaje privind stagiile: [Eurobarometrul Flash din 2013](#) și [Eurobarometrul Flash din 2023](#) (a se vedea [anexa I](#)), care acoperă persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani;
- sondajul din [2023 privind viața și munca în UE și în țările învecinate](#), realizat de Eurofound. Această ediție a sondajului, care acoperă persoanele cu vârste cuprinse între 16 și 35 de ani, a inclus întrebări specifice privind stagiile, în urma unei solicitări adresate de Curte în scopul acestei analize (a se vedea [anexa I](#)).

14 În plus, Curtea a efectuat propriul sondaj în rândul autorităților de management al FSE/Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor din statele membre cu scopul de a obține mai multe informații cu privire la măsura și modul în care aceste fonduri au sprijinit în practică proiecte de stagii (a se vedea [anexa I](#)).

⁵ Direcția Generală (DG) Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură și Eurostat.

⁶ [Raportul special nr. 03/2015](#) și [Raportul special nr. 05/2017](#).

15 În fine, Curtea a solicitat informații referitoare la stagiile din partea Parlamentului European, a Consiliului European, a Consiliului Uniunii Europene, a Comisiei, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Băncii Centrale Europene și a Curții de Conturi Europene, precum și din partea a două organe consultative, și anume Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor.

Stagiar în UE

16 În UE, mulți tineri efectuează stagii înainte de a ocupa primul lor loc de muncă. Curtea a examinat practica utilizării stagiilor ca modalitate de intrare pe piața muncii și a analizat cum sunt reglementate stagiile în cele 27 de state membre, luând în considerare totodată elementele care caracterizează un stagiu de bună calitate.

Stagiile au devenit o formă importantă de intrare pe piața muncii

17 Stagiile pot facilita tranziția către lumea muncii, permițându-le stagiilor să dobândească o experiență valoroasă direct la locul de muncă⁷. Pentru ocuparea posturilor la nivel de debutant, angajatorii caută adesea tineri care au efectuat unul sau mai multe stagii⁸. În același timp, prin intermediul stagiilor, angajatorii pot construi o identitate corporativă pozitivă pe o piață a forței de muncă axată din ce în ce mai mult pe recrutarea de specialiști. În 2013, 72 % dintre întreprinderile mici și mijlocii au declarat că principalul motiv pentru care oferă stagii este șansa de a intra în contact cu potențiali viitori angajați⁹.

18 Următoarele puncte creionează o imagine de ansamblu a stagiilor în UE. Datele sunt preluate din sondajele Eurobarometru din 2013 și din 2023 și din sondajul Eurofound din 2023 privind viața și munca în UE. Aceste sondaje nu sunt reprezentative, au la bază simple declarații făcute de respondenți și, prin urmare, ar trebui interpretate cu prudență (pentru mai multe detalii, a se vedea *anexa I*).

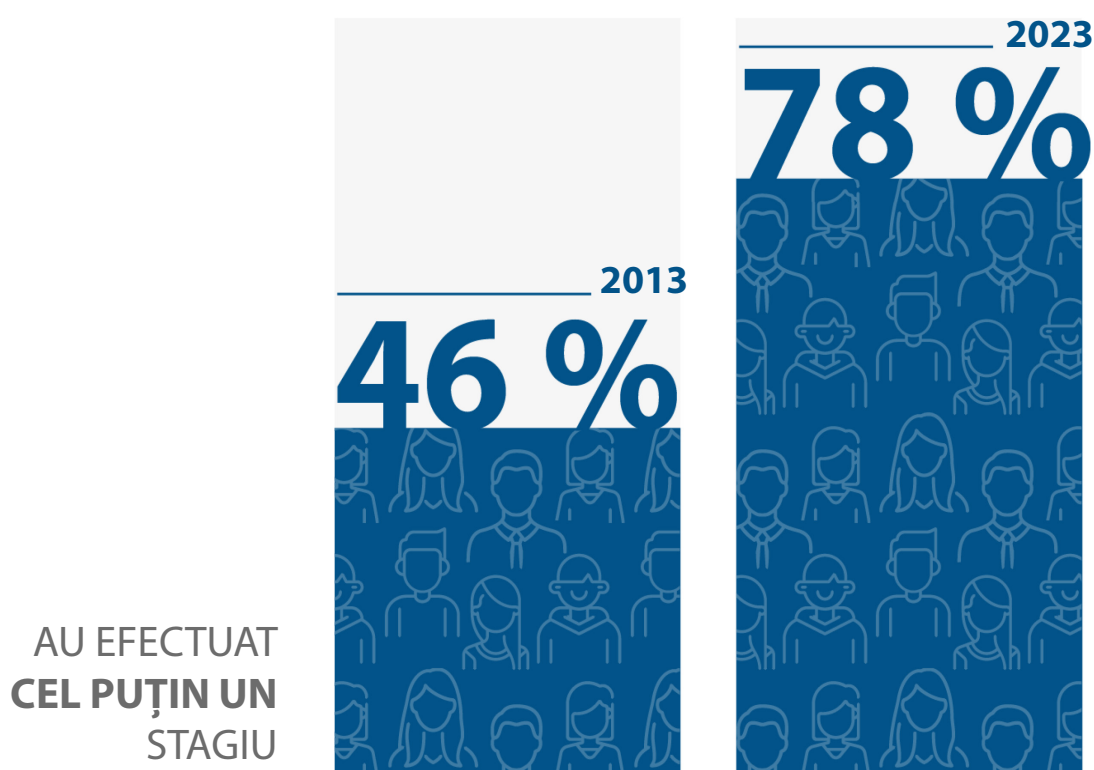
⁷ După cum se arată în: *Traineeships under the Youth Guarantee: Experience from the ground*, Comisia Europeană, 2018.

⁸ Forumul European de Tineret, documentul de poziție intitulat *European Youth Forum's demands of the review of the Quality Framework on Traineeships*, 31 mai 2022, p. 2; N. O'Higgins – L. Pinedo Caro: „What makes for a «good» internship?”, publicat în *Internships, Employability and the Search for decent work experience*, OIM, 2021, tabelul 3.1.

⁹ COM(2013) 857 final, p. 4.

19 Potrivit răspunsurilor la sondajele Eurobarometru, ponderea tinerilor care au participat la un stagiu în UE, indiferent de tip, a crescut semnificativ în ultimii 10 ani: în 2023, patru din cinci tineri (78 %) intervievați au efectuat cel puțin un stagiu. Prin comparație, în 2013, doar 46 % dintre respondenți efectuaseră un stagiu (a se vedea [figura 3](#)). 19 % dintre tinerii intervievați au declarat că stagiile au reprezentat prima lor experiență profesională.

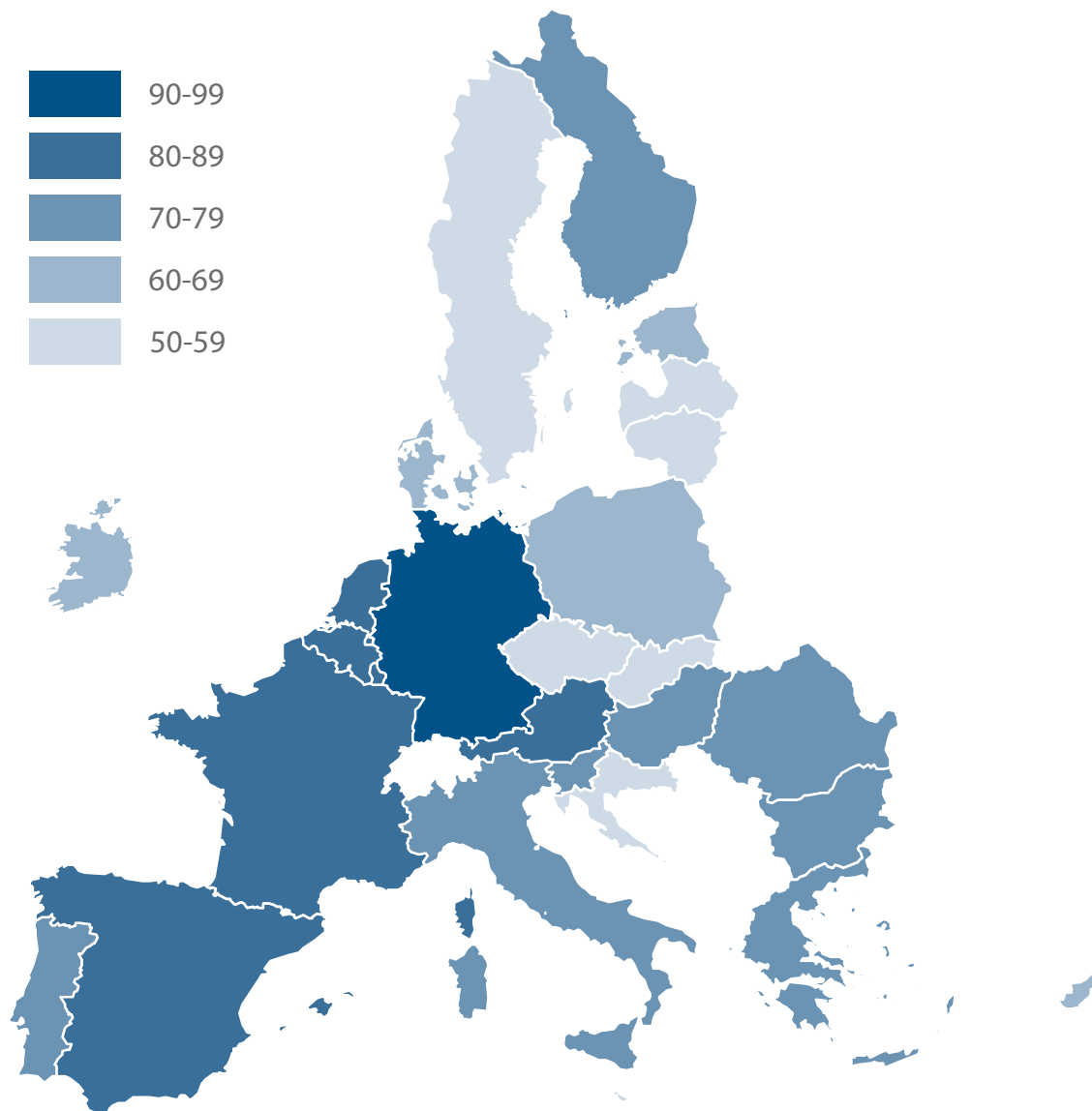
Figura 3 – Ponderea respondenților (cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani), din 2013 și din 2023, care au efectuat cel puțin un stagiu, indiferent de tipul acestuia

Sursa: Eurobarometrul Flash 378/2013 și Eurobarometrul Flash 523/2023.

20 Ponderea respondenților la Eurobarometrul din 2023 care au efectuat cel puțin un stagiu, indiferent de tipul (sau de durata) acestuia, era diferită de la un stat membru la altul: de la 53 % în Suedia și 54 % în Cehia și Malta la 86 % în Țările de Jos, 87 % în Franța și 90 % în Germania (a se vedea [figura 4](#)).

Figura 4 – Ponderea respondenților (cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani) care au efectuat cel puțin un stagiu, indiferent de tipul acestuia, per stat membru, 2023

Sursa: Eurobarometrul Flash 523/2023.

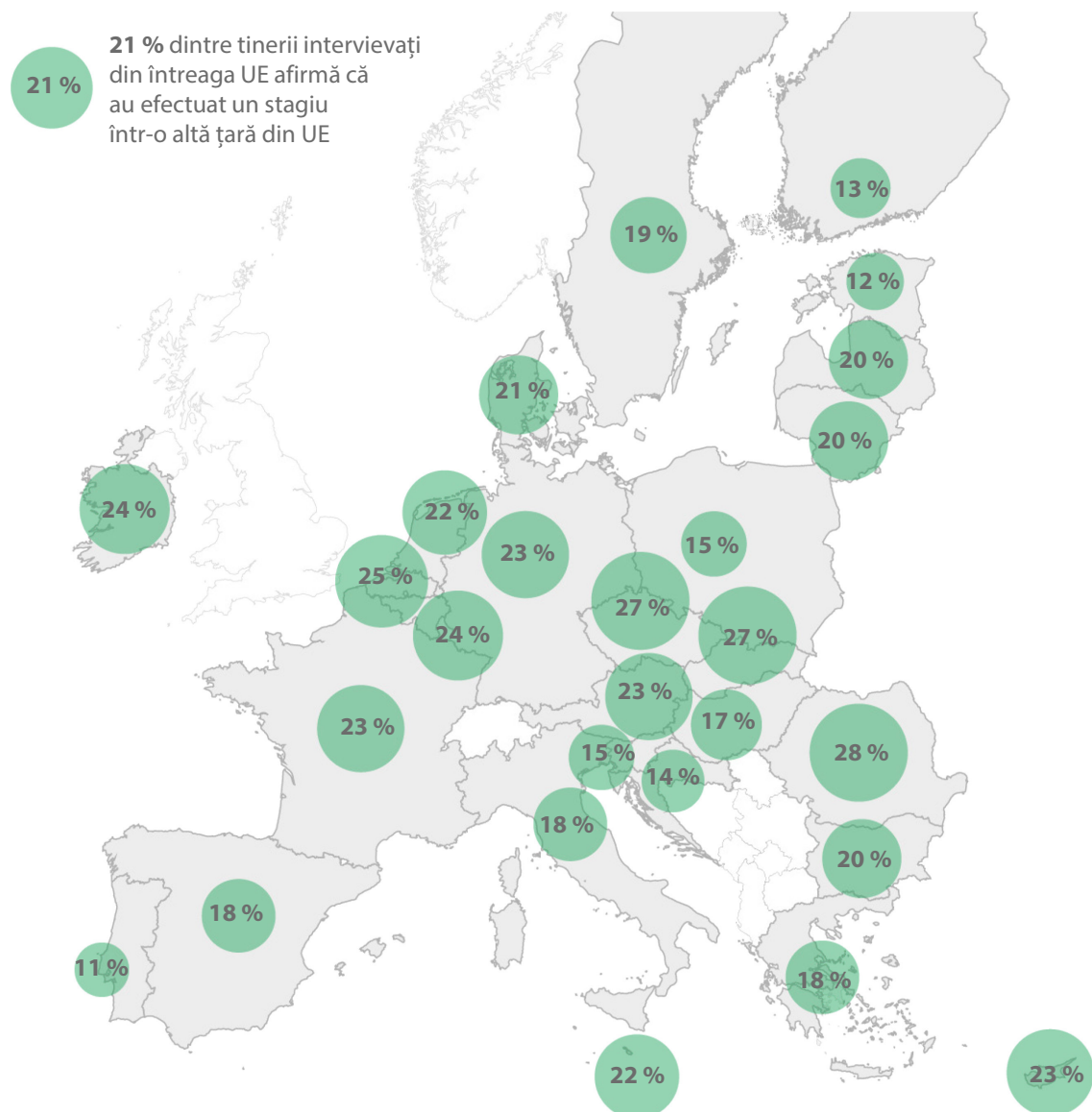
21 Mai mult de jumătate dintre respondenți (52 %) au declarat că au efectuat mai mult de un stagiu: 29 % finalizaseră două stagii, iar 23 % trei sau mai multe. În general, sondajul Eurobarometru din 2023, prin comparație cu datele Eurobarometrului din 2013, indică faptul că efectuarea unui stagiu de orice fel a devenit mai frecventă.

22 Nu există statistici oficiale privind numărul total de stagii efectuate în UE. În perioada iulie 2022-iunie 2023, 19,6 milioane de tineri (cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani) și-au început serviciul actual în UE-27 în ultimele trei luni¹⁰. Pe baza [datelor din sondaje](#), Curtea estimează că, anual, aproximativ 3,7 milioane de tineri efectuează stagii ca primă experiență în lumea muncii (a se vedea [anexa I](#) pentru calcul).

23 Recomandarea Consiliului din 2014 a încurajat stagiile transfrontaliere. Potrivit unor date recente, importanța stagiilor transfrontaliere a crescut în ultimii ani. Eurobarometrul din 2013 arată că, în cazul a 9 % dintre respondenții care au efectuat un stagiu, de orice tip, acesta avusese loc în străinătate. Prin comparație, 21 % dintre respondenții la sondajul Eurobarometru din 2023 efectuaseră cel puțin unul dintre stagii într-un alt stat membru (a se vedea [figura 5](#)).

¹⁰ Eurostat: date din sondajul privind piața forței de muncă din UE (extragere *ad hoc* din microdate).

Figura 5 – Ponderea respondenților la sondajul Eurobarometru din 2023 care declară că au efectuat stagii transfrontaliere, indiferent de tipul lor (din respondenții care au efectuat stagii)

Sursa: Eurobarometrul Flash 523/2023.

Definiția conceptului de stagiul diferă de la un stat membru la altul

24 În mai mult de jumătate dintre statele membre ale UE (16 din 27) nu există o definiție juridică sau convențională a stagiului¹¹. Definițiile diferă de la o țară la alta. Definiția utilizată de Recomandarea Consiliului din 2014 este generală. În special, deși face referire la o perioadă limitată de practică profesională, textul, constituind o recomandare, nu clarifică dacă și, în caz afirmativ, în ce condiții stagiarii ar putea sau nu să fie considerați lucrători. Implicațiile acestui aspect sunt importante, având în vedere competențele UE în domeniul politicii sociale care sunt limitate la condițiile de muncă pentru **lucrători**. Dacă sunt considerați lucrători, stagiarii sunt protejați de [legislația UE privind drepturile lucrătorilor](#).

25 Definiția lucrătorilor a fost clarificată prin mai multe hotărâri¹² ale Curții de Justiție a UE și indică faptul că o persoană poate fi considerată lucrător dacă desfășoară o activitate reală și efectivă, prestând servicii sub supravegherea unei alte persoane și în schimbul unei remunerații.

26 Potrivit surselor examinate, stagiile asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă sunt reglementate într-o măsură mai mare decât stagiile de pe piața liberă (a se vedea [figura 6](#)). De altfel, acestea din urmă sunt interzise în mod expres, în temeiul legislației naționale, în Franța și în Letonia.

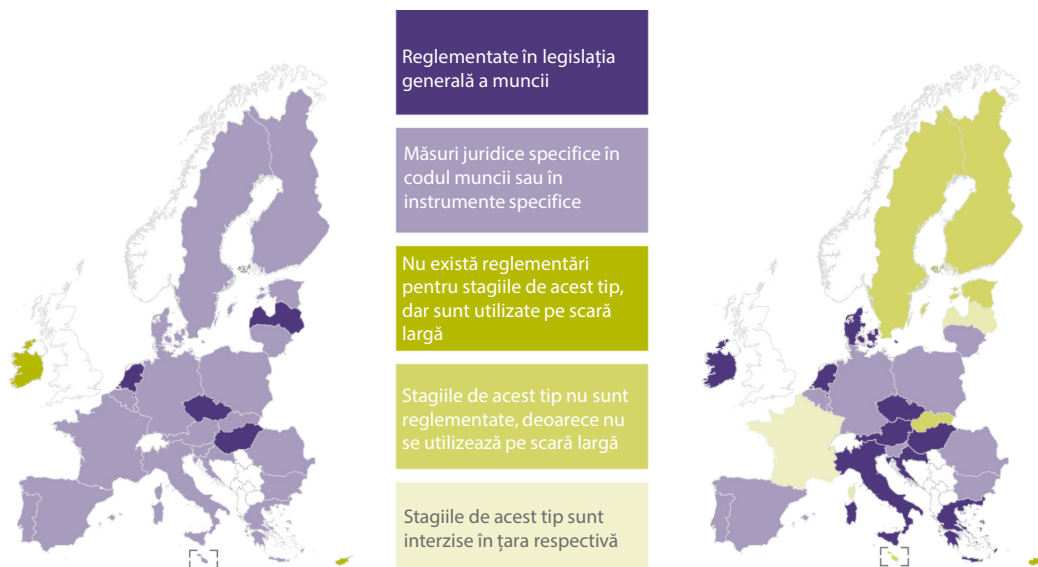
¹¹ *SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships – Erasmus+ project 2017-1-FR01-KA203-037293 – General report.*

¹² De exemplu, cauzele C 66/85, Lawrie-Blum, C-3/90, Bernini, C-109/04, Kranemann, C-229/14, Balkaya.

Figura 6 – Abordări în materie de reglementare a stagiilor asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și a stagiilor de pe piața liberă în statele membre, 2022

Stagii asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă

Stagii de pe piața liberă

Sursa: *Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships*, tabelul 3, *Study supporting the evaluation of the quality framework for traineeships*, tabelul 7, *Youthwiki*, *SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships – Erasmus+ project 2017-1-FR01-KA203-037293 – General report*.

27 Colectarea datelor în mod consecvent și pe o bază comparabilă este dificilă în lipsa unei definiții precise sau măcar a unei interpretări comune a termenului de „stagiu”. Elaborarea politicilor nu se bazează pe o colectare sistematică a datelor, ci pe sondaje și pe estimări, care, din cauza lipsei de reprezentativitate, nu oferă neapărat o imagine corectă și fidelă a situației stagiilor. Un cadru juridic comparabil între statele membre ar putea avea, de asemenea, un efect pozitiv asupra stagiilor transfrontaliere.

Calitatea stagiilor: o preocupare majoră

Calitatea stagiilor este asociată cu rezultate pozitive în materie de obținere a unui loc de muncă

28 Aproximativ două treimi (64,3 %) dintre respondenții la sondajul Eurobarometru din 2023 care au declarat că au efectuat un stagiu pe piața liberă sau un stagiu asociat cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă au fost de acord că ultimul lor stagiu a fost sau va fi util pentru a găsi un loc de muncă obișnuit (24,9 % – „total de acord”; 39,4 % – „tind să fiu de acord”).

29 În mod similar, atunci când au fost întrebați care era situația lor profesională la șase luni după stagiu, șase din zece respondenți (61 %) au răspuns că au un loc de muncă obișnuit. În special, 28,7 % au declarat că și-au găsit un astfel de loc de muncă după ultimul stagiu. Sondajul a arătat și că, în medie, respondenții au efectuat două stagii înainte de a-și găsi un loc de muncă. În plus, potrivit rezultatelor sondajului Eurofound, bărbații au primit oferte de muncă mai des decât femeile în urma unui stagiu.

30 Un studiu al OIM din 2021 și recomandarea Consiliului¹³ sugerează că există o legătură clară între calitatea stagiilor și rezultatele în materie de obținere a unui loc de muncă¹⁴. Potrivit OIM, stagiile de înaltă calitate sunt mai eficiente în a-i ajuta pe tineri să își găsească un loc de muncă obișnuit și contribuie la integrarea acestora pe piața forței de muncă. Mai precis, potrivit aceluiași studiu, stagiile de înaltă calitate ar trebui să includă și o plată compensatorie.

31 Totodată, există preocupări frecvente cu privire la calitatea anumitor stagii și la componenta limitată de învățare oferită tinerilor. Părțile interesate europene (cum ar fi [Forumul European de Tineret](#) sau [Confederația Europeană a Sindicatelor](#)) au raportat, de asemenea, condiții de muncă precare pentru stagii: un program de lucru prelungit, asigurări nesatisfăcătoare împotriva riscurilor la adresa sănătății și

¹³ [Recomandarea Consiliului privind un cadru de calitate pentru stagii, 2014/C 88/01](#), considerentul 5.

¹⁴ N. O’Higgins – L. Pinedo Caro: „What makes for a «good» internship?”, publicat în [Internships, Employability and the Search for decent work experience](#), OIM, 2021.

a siguranței și lipsa unei remunerații sau a unei indemnizații. Nu în ultimul rând, există riscul ca unii angajatori să recurgă la stagii pentru a înlocui lucrătorii obișnuiți¹⁵.

Recomandarea Consiliului din 2014 stabilește cerințele minime pentru stagii de bună calitate, dar punerea lor în aplicare variază de la un stat membru la altul

32 Recomandarea Consiliului din 2014 a solicitat statelor membre să pună în practică mai multe principii pentru stagii de bună calitate. Curtea a grupat aceste principii-cheie în funcție de șase teme (a se vedea *figura 7*).

Figura 7 – Principiile-cheie ale unor stagii de calitate în conformitate cu recomandarea Consiliului din 2014, grupate pe teme

PRINCIPIILE	TEMELE
<p>Încheierea unui acord scris de stagiu</p> <ul style="list-style-type: none"> — Stagiile se bazează pe un acord scris — Acordurile scrise indică obiectivele educaționale, condițiile de lucru, dacă se oferă remunerație și valoarea acesteia, drepturile/obligațiile tuturor părților, durata stagiului — Se asigură că acordul de stagiu stabilește drepturile și obligațiile stagiarului și ale furnizorului stagiului, inclusiv politicile în ceea ce privește confidențialitatea și drepturile de proprietate intelectuală 	<p>I. Un acord scris de stagiu</p>
<p>Obiectivele educaționale și de formare profesională</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sarcinile îi permit stagiului să își atingă obiectivele educaționale și de formare profesională — Furnizorul stagiului atribuie un mentor pentru stagiar 	<p>II. Obiectivele educaționale și de formare profesională</p>
<p>Condițiile de muncă aplicabile stagiului</p> <ul style="list-style-type: none"> — Se respectă drepturile stagiului și condițiile de muncă aplicabile acestuia, inclusiv limitele în ceea ce privește numărul maxim de ore de muncă săptămânale, perioadele de repaus săptămânal, drepturile minime la concediu de odihnă — Furnizorul stagiului precizează în mod clar dacă îi oferă stagiului: <ul style="list-style-type: none"> o asigurare de sănătate și contra accidentelor o concediu medical — Acordul scris clarifică dacă stagiul are dreptul la indemnizație sau remunerație și care este valoarea acesteia 	<p>III. Condițiile de muncă</p>
<p>Durată rezonabilă</p> <ul style="list-style-type: none"> — Durata stagiului nu depășește șase luni, cu excepția cazurilor justificate — Se prevăd în mod clar condițiile în care stagiul poate fi prelungit sau reînnoit — Acordul scris include informații privind posibilitatea de reziliere a contractului de către stagiar sau de către furnizorul stagiului 	<p>IV. O durată rezonabilă și posibilitatea reînnoirii</p>

¹⁵ *Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status (Austria, Finland, Spain and UK)*, Eurofound 2017.

Recunoaștere adecvată

- Cunoștințele, abilitățile și competențele dobândite de stagiar sunt recunoscute de furnizorul stagiului printr-un certificat eliberat în urma unei evaluări

V. Recunoaștere și validare

Cerințe privind transparența

- Furnizorul stagiului include în anunțurile prin care caută stagiați informații privind condițiile de desfășurare a stagiului

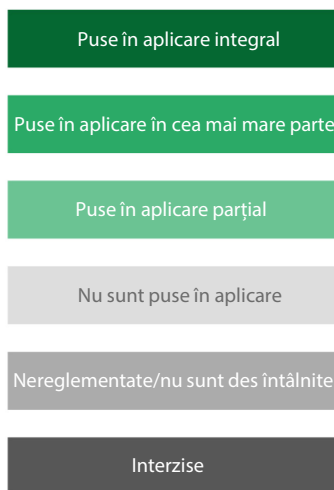
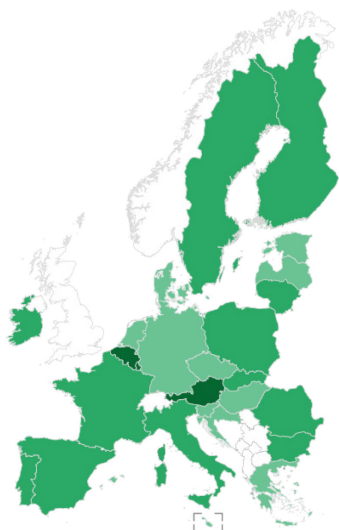
VI. Transparența procesului de recrutare

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza documentului *Developing quality traineeships for young people*, OIM, 2017.

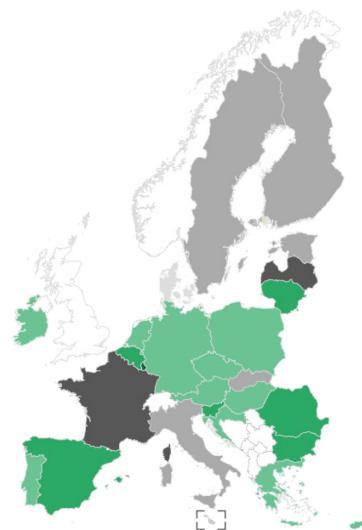
33 Gradul în care principiile de calitate recomandate de Consiliu în 2014 sunt puse în aplicare în legislația statelor membre variază. Potrivit **evaluării din 2023 a cadrului de calitate pentru stagii (CCS) pe care a realizat-o Comisia**, legislația națională asigură, în general, un grad ridicat de punere în aplicare a principiilor respective în cazul stagiilor asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și un grad mai modest de punere în aplicare pentru stagiile de pe piața liberă (a se vedea **figura 8**). În Franța, stagiile de pe piața liberă sunt **interzise prin lege**, pentru a se asigura că toate stagiile sunt monitorizate de o parte terță. Luxemburgul și-a modificat **dreptul muncii** pentru a încorpora toate principiile de calitate stabilite în Recomandarea Consiliului din 2014.

Figura 8 – Gradul de punere în aplicare în legislația statelor membre a principiilor de calitate stabilite în 2014 (situația în 2023)

Stagii asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă

Stagii de pe piața liberă

Sursa: *Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships*, tabelele 4 și 5, *Study supporting the evaluation of the quality framework for traineeships*, tabelul 10, Youthwiki, *SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships – Erasmus+ project 2017-1-FR01-KA203-037293 – General report*.

34 În general, atât reprezentanții angajaților, cât și cei ai angajatorilor sunt de acord cu temele în funcție de care sunt grupate principiile din Recomandarea Consiliului din 2014 (a se vedea *figura 9*).

Figura 9 – Principiile-cheie de calitate stabilite de Consiliu în 2014 în raport cu criteriile de calitate pentru stagii potrivit părților interesate

	2014	2017	2022	2023		
	CCS	OIM	EYF	CES	Angajatori	PE
Un acord scris de stagiu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Obiective educaționale și de formare profesională	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Condițiile de muncă	✓	✓	✓	✓	✓	✓
O durată rezonabilă și posibilitatea reînnoirii	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Recunoaștere și validare	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Transparența procesului de recrutare	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Indemnizație/remunerație		✓	✓	✓		✓
Protecție socială		✓	✓	✓		✓
Perioadă de pauză între sfârșitul unui stagiu și începutul altuia			✓	✓		
Creșterea la maximum a numărului de stagiați per angajator			✓	✓		
Angajatorul să nu ceară experiență de lucru anterioară				✓		✓
Acces la structuri de reprezentare a lucrătorilor și la sindicate				✓		✓

Sursa: Recomandarea Consiliului din 10 martie 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii, OIM 2017: [Developing quality traineeships for young people](#), Forumul European de Tineret (EYF) 2022: [European Youth Forum's demands on the review of the Quality Framework on Traineeships](#), Confederația Europeană a Sindicatelor 2023: [European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships](#), [Joint European Employers' Statement on Traineeships](#), PE 2023: Rezoluția Parlamentului European din 14 iunie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei privind stagii de calitate în Uniune (2020/2005(INL)).

Nu toți stagiarii beneficiază de stagii de bună calitate

35 Prezenta secțiune descrie percepția respondenților la sondajele Eurobarometru și la sondajul Eurofound în legătură cu principiile de bază propuse în Recomandarea Consiliului din 2014. Curtea a extras din datele Eurobarometrului din 2023 răspunsurile referitoare la cele două categorii de stagii vizate în principal de această analiză: stagiile asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și stagiile de pe piața liberă. Cifrele preluate din sondajul Eurofound includ toate tipurile de stagii. Pe baza acestor date, Curtea a observat că nu toți stagiarii beneficiază de stagii de bună calitate:

- în primul rând, din sondajul Eurofound din 2023 reiese că proporția respondenților care și-au desfășurat stagiul pe baza unui contract sau a unui **acord** scris era de 68 %. 60 % dintre respondenții la sondajul Eurobarometru din 2013 se aflau în aceeași situație (cifrele nu sunt însă pe deplin comparabile);
- în al doilea rând, pentru ca un stagiou să aducă cu adevărat beneficii stagiului, el trebuie să includă **conținut educațional și obiective**, iar activitatea desfășurată trebuie să fie **supravegheată și evaluată** la sfârșitul stagiului. Dintre respondenții la sondajul Eurobarometru, 74,5 % au fost de acord că au învățat lucruri care vor fi utile pe plan profesional. De asemenea, se consideră că este nevoie de un mentor care ar putea ajuta și sprijini stagiul. Conform datelor sondajului, în 2023, trei sferturi dintre respondenți aveau un mentor (73,4 %);
- în al treilea rând, 68,7 % dintre respondenții la Eurobarometrul din 2023 au fost de acord că, în afară de remunerația primită ca stagiari, **condițiile lor de muncă** (în ceea ce privește echipamentul, programul de lucru, volumul de muncă, tratamentul etc.) erau echivalente cu cele ale personalului permanent;
- în cele din urmă, referitor la **durata** stagiilor, Recomandarea Consiliului din 2014 propune ca stagiile de înaltă calitate să nu dureze mai mult de șase luni. Totodată, potrivit altor cadre, un stagiou nu ar trebui să fie mai scurt de una¹⁶ sau două luni¹⁷: 67,2 % dintre respondenții la Eurobarometrul din 2023 au declarat că ultimul lor stagiou a durat între o lună și șase luni, 16,7 % au afirmat că a fost mai scurt de o lună, iar 14,4 % mai lung de șase luni.

¹⁶ A se vedea [Rezoluția Parlamentului European din 14 iunie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei privind stagii de calitate în Uniune](#).

¹⁷ A se vedea [European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships](#).

Aproximativ 60 % dintre stagii oferă o indemnizație și acces la protecție socială

36 Necesitatea acordării unei indemnizații stagiilor este punctul de dezacord atunci când vine vorba de caracteristicile esențiale ale unui stagiu de bună calitate. [Angajatorii](#) consideră că un stagiu este o experiență de învățare și că stagiarii nu sunt, în mod normal, lucrători (a se vedea punctul [24](#)). Ei susțin totodată că nu există dovezi care să indice o legătură între acordarea unei indemnizații și o mai bună calitate a stagiilor și că obligația de a remunera stagiarii ar crea o sarcină financiară și administrativă sporită pentru întreprinderi. Pe de altă parte, [Forumul European de Tineret](#) și [Confederația Europeană a Sindicatelor](#) militează din 2016 pentru interzicerea stagiilor neremunerate. Pe lângă [studiul OIM](#) (punctul [30](#)), cele două entități argumentează că *nu toți tinerii își pot permite stagii neremunerate*, ceea ce sporește și mai mult inegalitățile în rândul tinerilor, în special al celor care provin dintr-un mediu socioeconomic defavorizat. În [rezoluția sa din 14 iunie 2023](#), [Parlamentul European](#) a solicitat, de asemenea, condiții mai bune și compensații adecvate pentru stagii.

37 Sondajul Eurobarometru din 2023 a întrebat respondenții dacă, în calitate de stagii, au fost plătiți sau li s-au oferit **compensații financiare**. În cazul stagiilor asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și al stagiilor de pe piața liberă, aproape două treimi (65 %) dintre respondenți primiseră compensații financiare pentru stagiul efectuat (a se vedea [figura 10](#)). În fine, potrivit sondajului Eurofound, care acoperă toate tipurile de stagii, se remarcă o disparitate de gen: în timp ce 58 % dintre stagiarii bărbați au răspuns că au primit compensații, această cifră este de numai 45 % în cazul femeilor care au efectuat un stagiu.

38 În plus, în ceea ce privește compensația financiară, există variații mari între cerințele legale ale statelor membre. Potrivit unui studiu recent¹⁸, în 10 state membre ale UE nu există nicio obligație legală de a plăti stagiarii care efectuează stagii de pe piața liberă. În 11 state membre există o obligație legală de a remunera stagiarii în temeiul dreptului general al muncii, în timp ce 4 state membre stabilesc o obligație legală în acest sens prin intermediul unei legislații specifice pentru stagii.

¹⁸ [Rețeaua europeană a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă \(2021\), Remuneration of open market Traineeships in EU-27.](#)

Figura 10 – Ponderea respondenților la sondajul Eurobarometru din 2023 care au efectuat un stagiu asociat cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă sau un stagiu de pe piața liberă în cadrul căruia li s-a oferit o compensație financiară

Sursa: Eurobarometrul Flash 523/2023.

39 În mod similar, în ceea ce privește **protecția socială**, 63,5 % dintre respondenții la Eurobarometrul din 2023 au declarat că au avut acces deplin (32,1 %) sau parțial (31,4 %) la protecție socială în timpul stagiului. Cu referire la tipul de protecție socială, sondajul Eurofound a constatat că o asigurare împotriva accidentelor de muncă era cea mai probabilă (75 %), urmată de asigurarea de sănătate (68 %) și de contribuția la sistemul de pensii (42 %).

Sprijin pentru stagii din fonduri ale UE

40 În recomandarea sa din 2014, Consiliul a invitat statele membre să utilizeze Fondul social european (FSE) și Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor pentru a crește numărul stagiilor și a îmbunătăți calitatea lor. Pe lângă aceasta, Comisia gestionează în mod direct programele Erasmus+ și EaSI, care pot oferi finanțare pentru stagii transfrontaliere. În plus, toate instituțiile UE pun la dispoziția tinerilor oportunități de stagiu, care sunt finanțate din bugetele lor administrative.

Stagiile finanțate prin FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor sau prin FSE+ sunt, în cea mai mare parte, măsuri de politică activă în domeniul pieței forței de muncă în sprijinul Garanției pentru tineret

41 În perioada 2014-2020, fondurile UE disponibile pentru stagii au provenit din FSE și din Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. În actuala perioadă 2021-2027, inițiativa a fost pe deplin integrată în FSE+. Statele membre în care rata tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare depășește media UE ar trebui să aloce cel puțin 12,5 % din resursele lor provenind din FSE+ pentru măsuri legate de tineret¹⁹. Fondurile politicii de coeziune nu prevăd o finanțare specifică pentru stagii.

42 Din cele 188 de programe ale FSE/Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor din perioada 2014-2020, Curtea a identificat 76 de programe (în 22 dintre cele 27 de state membre) care alocaseră fonduri pentru integrarea tinerilor pe piața forței de muncă, în valoare totală de aproximativ 13,6 miliarde de euro. Finanțarea din cadrul Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor reprezintă peste 60 % din această sumă (8,6 miliarde de euro). Pentru perioada 2021-2027, Curtea a identificat 101 programe – desfășurate în 23 de state membre – pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor și integrarea socioeconomică a acestora. Alocarea totală planificată a scăzut însă la 10,9 miliarde de euro. Până la jumătatea anului 2023, statele membre cheltuiseră aproximativ 80 % din alocările planificate din FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor pentru programele din perioada 2014-2020, cuantumul cheltuielilor anuale fiind deci de 1,53 miliarde de euro. Până la momentul respectiv, niciun stat membru nu

¹⁹ Articolul 7 alineatul (6) din [Regulamentul \(UE\) 2021/1057](#).

suportase și nu declarase cheltuieli efective pentru niciunul dintre programele FSE+ din perioada 2021-2027.

43 În urma sondajului său, Curtea a aflat mai multe detalii cu privire la aceste programe. Din răspunsurile obținute reiese că, pentru ambele perioade, două treimi dintre programe făceau referire la stagii și aproximativ jumătate publicaseră cereri de propuneri specifice. Aproximativ jumătate dintre programele aferente perioadei 2014-2020 contractaseră deja proiecte. Această proporție este de mai puțin de jumătate în cazul perioadei 2021-2027.

44 Majoritatea autorităților de management care au răspuns la sondajul Curții nu au fost însă în măsură să identifice sumele exacte cheltuite pentru stagii, din mai multe motive:

- o nici cadrul de monitorizare și raportare pentru perioada 2014-2020, nici cel pentru perioada 2021-2027 nu colectează date specifice privind cheltuielile aferente stagiilor;
- o cea mai mare parte a fondurilor este cheltuită în sprijinul Garanției pentru tineret. În aceste cazuri, stagiile reprezintă doar una dintre măsurile care pot fi puse la dispoziția tinerilor. În plus, cel puțin în cazul FSE, majoritatea costurilor conexe stagiilor nu sunt legate de stagiul de practică în sine, ci mai degrabă de dezvoltarea capacităților administrative²⁰;
- o doar aproximativ jumătate dintre programe includ cereri de propuneri sau măsuri specifice pentru stagii, pentru care pot fi generate astfel de date (a se vedea [anexa I](#)).

45 Sondajul Curții indică faptul că aproape toate măsurile legate de stagii finanțate prin FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor sau prin FSE+ țin de politici active pe piața muncii. [Caseta 2](#) oferă informații cu privire la proiectele legate de stagii identificate în Franța, Portugalia și Irlanda.

²⁰ Raportul special nr. 03/2015 și Raportul special nr. 05/2017.

Caseta 2

Exemple de proiecte legate de stagii

Franța

Programul regional FSE pentru departamentul Mayotte a implementat un proiect care a finanțat, pentru elevii ce urmează fie studii de bacalaureat profesional (*Bac Pro*), fie studii postliceale pentru obținerea unei diplome de tehnician superior (*Brevet de technicien supérieur*), stagii în Franța continentală și în Réunion, deoarece, în Mayotte, posibilitățile de stagii sunt limitate.

Proiectul a acoperit următoarele costuri: biletele de avion, costurile de cazare și alte cheltuieli legate de formarea la fața locului. Suma planificată pentru întregul proiect era de 661 000 de euro.

Durata medie a stagiilor era de o lună. Potrivit autorității de management, proiectul s-a confruntat cu dificultăți din cauza măsurilor de limitare a circulației persoanelor adoptate în contextul pandemiei de COVID-19. Prin urmare, deși în planificare fuseseră prevăzuți 162 de elevi, doar 27 au putut beneficia de program (16 %).

Portugalia

În Portugalia, FSE a finanțat proiectul „Stagii profesionale” (*Estágios Profissionais*), menit să ajute tinerii, șomerii sau persoanele defavorizate să găsească un loc de muncă pe termen lung.

Pus în aplicare de Institutul portughez pentru ocuparea forței de muncă și formare profesională, proiectul a facilitat corelarea competențelor și a profilurilor tinerilor absolvenți și ale altor șomeri cu cerințele unei game largi de stagii, precum și perfecționarea competențelor prin stagii de practică.

În perioada 2014-2020, au fost sprijiniți peste 100 000 de stagiați, contribuția totală din partea UE ridicându-se la 521 de milioane de euro.

Irlanda

Irlanda nu a avut în cadrul programului său FSE nicio cerere de propuneri sau măsură specifică pentru stagii. Cele 6 560 de stagii asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă puse la dispoziție prin intermediul consiliilor locale pentru educație și formare din Irlanda (organisme locale responsabile cu educația și formarea continuă) au fost finanțate de Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor.

46 În cazul finanțării din FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor și din FSE+ care sprijină Garanția pentru tineret, [cadrul de indicatori pentru monitorizare](#) permite să se urmărească în ce măsură au participat tinerii șomeri din statele membre la stagiile puse la dispoziție și dacă aceștia erau integrați pe piața muncii după 6, 12 și 18 luni.

47 Datele colectate arată că, în perioada 2014-2020, stagiile au devenit progresiv mai puțin utilizate în cadrul Garanției pentru tineret ca modalitate de ieșire din șomaj. În medie, acest lucru a avut ca rezultat, la nivelul întregii UE, un număr de 270 000 de stagii anual în perioada 2014-2020. În 2021, stagiile au reprezentat 2,5 % (cel puțin 241 000 de tineri) din totalul ieșirilor²¹ din șomaj.

48 Persoanele care au participat la stagii au avut, în general, succes în obținerea unui loc de muncă. În 2021, 71 % dintre participanții la stagiile din cadrul Garanției pentru tineret din întreaga UE erau încadrați profesional la șase luni după ce au părăsit Garanția pentru tineret.

49 Normele Garanției pentru tineret²² recomandă ca criteriile de calitate prevăzute în cadrul de calitate să fie considerate standarde minime pentru toate stagiile oferite în contextul garanției. Pe baza datelor obținute în urma monitorizării Garanției pentru tineret, principiile de calitate stabilite de Consiliu în 2014 par a fi, în linii mari, respectate.

50 Potrivit analizei Curții, toate programele de stagii puse la dispoziție în contextul Garanției pentru tineret pentru 2021 fac obiectul unui acord scris, iar două treimi prevăd existența unui mentor. În același timp, durata acestor programe de stagii diferă, variind de la câteva zile (de exemplu, în Franța) la mai mult de șase luni în șapte țări (Bulgaria, Spania, Croația, Italia, Cipru, Luxemburg și Portugalia). În plus, doar o treime dintre programe furnizează o certificare la sfârșit. Nu în ultimul rând, mai mult de trei sferturi dintre ele asigură o remunerație.

²¹ *Data collection for monitoring of Youth Guarantee schemes: 2021*, Comisia Europeană, martie 2023.

²² Punctul 6.4 din *Frequently Asked Questions about the Youth Guarantee* și *Staff Working Document for the Reinforced YG* (p. 35).

Lacune la nivelul datelor cu privire la stagiile finanțate prin Mecanismul de redresare și reziliență

51 Pilonul „Politici pentru generația următoare” din cadrul MRR include măsuri specifice pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. 13 state membre au programat în planurile lor naționale de redresare și reziliență reforme sau investiții asociate MRR legate de acest domeniu. Per ansamblu, 11 % din cheltuielile planificate (20 de măsuri) în cadrul acestui pilon sunt legate de ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. Patru state membre – Estonia, Spania, Portugalia și Slovacia – menționează în mod specific stagiile pentru tineri (a se vedea [caseta 3](#)).

Caseta 3

Măsura din MRR pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor în Estonia

Programul „Primul meu loc de muncă” (M1T) include două componente: o subvenție salarială plătită angajatorului și rambursarea costurilor aferente formării unui tânăr (cu vârsta cuprinsă între 16 și 29 de ani și înregistrat ca șomer fără experiență profesională sau numai cu o experiență profesională de scurtă durată). Angajatorul tânărului primește o sumă de până la 2 500 de euro.

Sursa: investiția 6.6 din [Planul de redresare și reziliență al Estoniei](#).

52 Pentru majoritatea acestor măsuri, Curtea nu a putut însă stabili cuantumul finanțării alocate stagiilor, deoarece componentele legate de stagii reprezintă doar o parte a măsurilor care contribuie la îndeplinirea satisfăcătoare a jaloanelor și a țintelor aferente. În mod similar, indicatorul comun MRR nr. 14 – „Numărul de tineri cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani care beneficiază de sprijin” – nu precizează câți dintre acești tineri au participat la stagii.

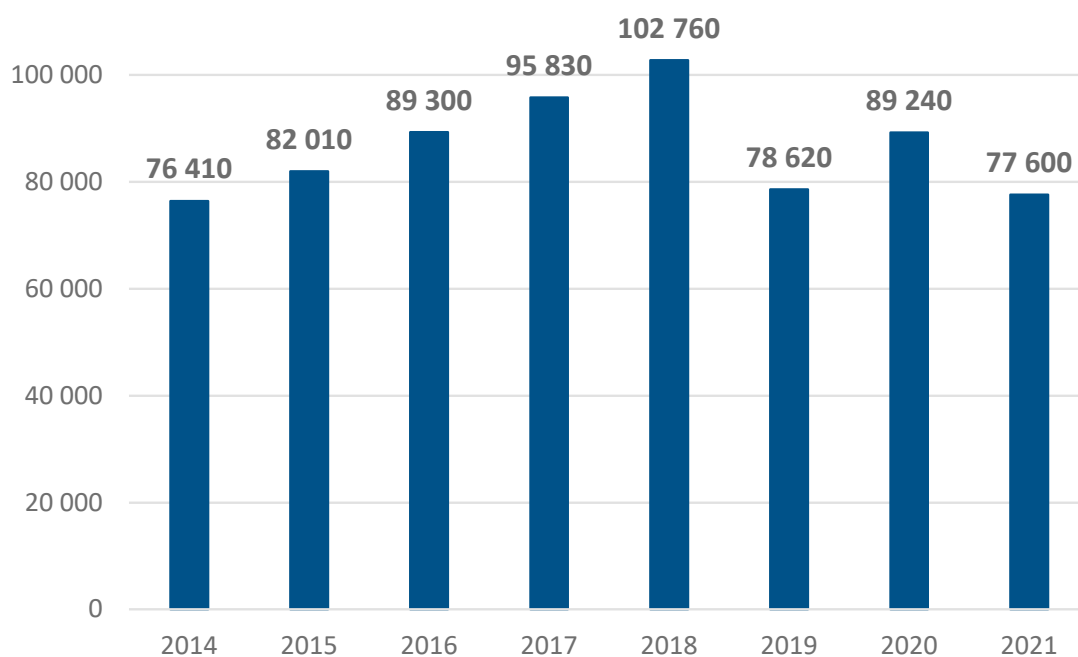
Stagiile finanțate prin Erasmus+ sunt în principal stagii transfrontaliere pentru studenți

53 În perioada 2014-2020, bugetul total al programului Erasmus+ s-a ridicat la 16,5 miliarde de euro, din care 1 miliard de euro (adică aproximativ 145 de milioane de euro pe an) sub formă de granturi pentru stagii destinate studenților. UE continuă în perioada 2021-2027 să finanțeze stagii pentru tinerii din învățământul superior. Bugetul pentru întregul program a crescut semnificativ, ajungând la peste

26 de miliarde de euro, dar, în acest stadiu, nu este clar cât din această sumă va fi alocată stagiilor.

54 Între 2014 și 2020, peste 600 000 de tineri din învățământul superior, adică aproximativ 90 000 de tineri pe an, au participat, înainte și la scurt timp după absolvire, la un stagiu în străinătate finanțat prin programul Erasmus+ (a se vedea [figura 11](#)). Numărul stagiilor a ajuns la 100 000 pentru cererea de propuneri 2018, dar a scăzut în 2019 din cauza restricțiilor de deplasare a persoanelor impuse de pandemia de COVID-19 (stagiile pentru cererea de propuneri 2019 au început efectiv abia în primăvara anului 2020). În medie, aceste stagii au durat 4 luni. Valoarea medie a grantului de stagiu în această perioadă a fost de 426 de euro pe lună, în plus față de eventualele burse de studii oferite de stat sau de organizația-gază. Un exemplu de inițiativă de stagiu Erasmus+ îl reprezintă stagiile pentru oportunități digitale (a se vedea [caseta 4](#)).

Figura 11 – Numărul de stagii din cadrul programului Erasmus+ pentru învățământul superior, 2014-2021

Notă: cifrele se referă la anii 2014-2021 de lansare a cererilor de propuneri.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de Comisie; datele pentru 2021 nu sunt definitive.

Caseta 4

Stagii pentru oportunități digitale

Inițiativa privind stagiile pentru oportunități digitale a fost lansată pentru a sprijini într-o mai mare măsură studenții să dobândească competențe digitale în toate disciplinele de studiu. Scopul său este de a le oferi proaspeților absolvenți și studenților ocazia de a dobândi experiență practică în domeniul tehnologiei într-o societate din străinătate, corelând nevoile întreprinderilor aflate în căutarea unei forțe de muncă cu competențe digitale cu cele ale studenților și ale proaspeților absolvenți care caută o primă experiență în sectorul tehnologic. Între 2018 și 2020, aproape 32 000 de persoane au găsit un stagiu de practică. Ca urmare a cererilor de propuneri din 2021 și din 2022, se preconizează 15 020 de stagii de practică.

55 Erasmus+ finanțează și oportunități de educație și formare profesională în străinătate, dintre care unele includ un element de formare și de practică profesională, similar stagiilor. Nu există însă cifre disponibile cu privire la stagiile din cadrul acestor oportunități.

56 Erasmus+ a sprijinit și stagii în cadrul inițiativei [Corpului european de solidaritate](#) (CES). Comisia a estimat²³ că, în perioada 2018-2020, prin programul Erasmus+ au fost finanțate 307 stagii, în valoare de aproximativ 0,7 milioane de euro.

57 Un studiu din 2017 de evaluare a programului Erasmus+ a constatat că principala motivație a studenților de a participa la stagii este dorința de a trăi în străinătate și de a întâlni oameni noi, de a învăța o limbă străină sau de a-și îmbunătăți cunoștințele lingvistice și de a dobândi experiență profesională într-o altă limbă²⁴. 94 % dintre stagiași au fost mulțumiți de experiența lor de stagiu²⁵. Potrivit Comisiei, buna calitate a stagiilor Erasmus+ este asigurată la diferite niveluri:

- în primul rând, numai instituțiile acreditate sunt autorizate să trimită sau să primească stagiași, ele având totodată obligația de a respecta [ghidul programului](#);

²³ Estimare a Comisiei bazată pe tabloul de bord al CES.

²⁴ *Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes*, 2017, p. 126.

²⁵ *Idem*, p. 127.

- o în al doilea rând, la nivel individual, între stagiari și instituțiile/organizațiile-gazdă se încheie **contracte de studii**. Acestea stabilesc dispoziții de bază, cum ar fi privind rezultatele învățării, sarcinile, mentoratul, monitorizarea, timpul și condițiile de lucru, asigurările, contribuțiile din partea gazdei, sprijinul și alte aranjamente.

58 Potrivit unui studiu de impact²⁶ privind rezultatele stagiilor Erasmus+, 40 % dintre participanții la un stagiu Erasmus+ în perioada 2017-2019 au primit o ofertă de angajare din partea entității la care au efectuat stagiul. În 2014, 33 % dintre stagiari au primit o astfel de ofertă.

Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială sprijină direct și indirect stagiile

59 EaSI este un instrument de finanțare menit să sprijine crearea de locuri de muncă de calitate și durabile, să garanteze o protecție socială adecvată și decentă, să lupte împotriva excluziunii sociale și a sărăciei și să asigure condiții de muncă mai bune. În perioada 2014-2020, EaSI a dispus de un buget total de aproximativ 919 milioane de euro. Comisia estimează că aproximativ 5 milioane de euro au fost alocați pentru sprijinirea stagiilor, fie direct, fie indirect. Pentru perioada 2021-2027, EaSI a fost inclus în FSE+.

60 Există trei activități principale în cadrul cărora EaSI sprijină stagiile. În primul rând, portalul EURES oferă informații privind stagiile în statele membre și include, de asemenea, anunțuri de stagii publicate de serviciile publice de ocupare a forței de muncă din statele membre. Potrivit unui studiu, doar 36 % dintre respondenți au considerat portalul util pentru găsirea unui stagiu în străinătate²⁷. În al doilea rând, EaSI a oferit finanțare și pentru programul de mobilitate „Primul tău loc de muncă EURES”, care promovează stagiile și locurile de muncă transfrontaliere. În perioada 2014-2020, în cadrul acestui program au fost implementate 10 proiecte, care au sprijinit 949 de tineri să efectueze stagii în străinătate. În 2019, „Primul tău loc de muncă EURES” a fost inclus în acțiunea integrată „Programul specific de mobilitate al EURES” (*EURES Targeted Mobility Scheme*), care continuă în perioada 2021-2027. Cererile de proiecte din cadrul programului „Primul tău loc de muncă EURES” au impus ca stagiile puse la dispoziție să respecte Cadrul european de calitate pentru stagii.

²⁶ *Erasmus+ Higher Education Impact Study*, 2019, p. 102.

²⁷ *Study supporting the ex-post EURES evaluation and the second biennial EURES report*, p. 61.

61 În al treilea rând, EaSI a finanțat stagii și în contextul componentei privind locurile de muncă și stagiile a [Corpului european de solidaritate](#) în 2019 și 2020. Ca parte a acestor proiecte, s-au realizat 255 de plasamente, 68 dintre ele sub formă de stagii. Conform cererii de propuneri, stagiile oferite în cadrul CES trebuiau „să respecte, pe cât posibil, Cadrul european de calitate pentru stagii”²⁸.

²⁸ *Implementing Guide of the EaSI Call for proposal VP/2016/018: European Solidarity Corps Occupational Strand*, p. 12.

Stagii de practică la instituțiile europene

62 UE asigură fonduri pentru stagii la instituțiile europene prin intermediul liniei bugetare pentru cheltuieli administrative. Comisia a primit primii trei stagiați în 1960. De atunci, numărul participanților a crescut constant, iar alte instituții ale UE și-au început, de asemenea, propriile programe de stagii. Aceste stagii le oferă tinerilor ocazia de a se familiariza cu obiectivele și scopurile proceselor și politicilor de integrare ale UE și de a dobândi experiență într-un mediu profesional multicultural, multilingv și multietnic. În prezent, cele mari instituții și organisme europene desfășoară programe de stagii.

63 În general, există anual două perioade specifice de desfășurare a stagiilor, de până la cinci luni fiecare. În 2022, aproape 4 700 de tineri au efectuat un stagiu remunerat la instituții ale UE și la două organisme europene din Bruxelles, Frankfurt, Luxemburg și Strasbourg (a se vedea [tabelul 2](#)). Pentru stagiile respective (cu excepția celor de la BCE, legat de care Curtea nu a primit informații), s-au cheltuit în 2022 aproximativ 30 de milioane de euro.

Tabelul 2 – Numărul de stagiați din instituțiile și organismele UE, 2022

	Numărul de stagiați remunerați	Numărul de stagiați atipici/neremunerați	Pondere stagiilor remunerați din numărul total de angajați
Parlamentul European (stagiați în cadrul Secretariatului și stagiați la cabinetele deputaților)	1 834	20	23 %
Consiliul European și Consiliul Uniunii Europene	109	25	3 %
Comisia Europeană	1 861	597	6 %
Curtea de Justiție a UE	212	55	9 %
Banca Centrală Europeană	525	Nu se aplică	12 %
Curtea de Conturi Europeană	51	9	6 %
Comitetul Economic și Social European	52	7	7 %

	Numărul de stagii remunerate	Numărul de stagii atipici/neremunerate	Ponderele stagiilor remunerate din numărul total de angajați
Comitetul European al Regiunilor	48	12	9 %
Total	4 692	725	9 %

Notă: stagii neremunerate înseamnă stagii în cadrul cărora stagiarii nu sunt plătiți de la bugetul UE.

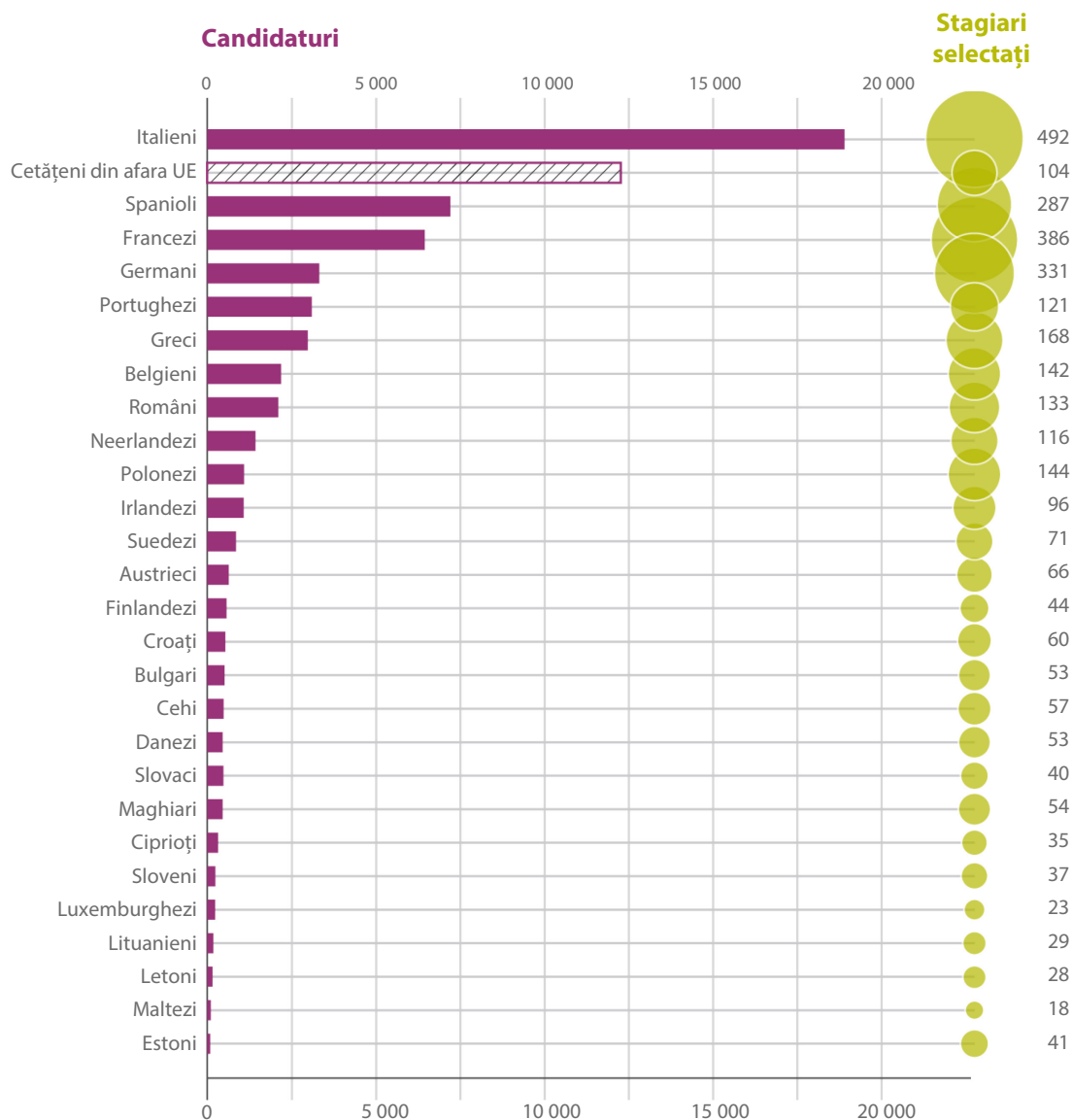
Sursa: instituțiile UE, *Total staff number for the European Parliament* și *Raportul anual 2022 al BCE*.

64 Instituțiile și organismele UE și-au stabilit propriile norme pentru programele lor de stagii, disponibile pe pagina lor web destinată candidaturilor. Normele sunt foarte asemănătoare între toate instituțiile și organismele UE care au fost acoperite de analiză. În general, pentru a fi eligibil, candidatul trebuie să fi absolvit cel puțin studii de licență. Este necesară cunoașterea aprofundată a uneia dintre limbile oficiale ale UE și o bună cunoaștere a altei limbi oficiale. Stagiarii trebuie să fie cetățeni ai UE, deși, la unele programe, își pot depune candidatura și cetățeni din țări terțe. De exemplu, aproximativ 5-10 % dintre stagiarii Comisiei sunt cetățeni din afara UE. Un alt principiu comun prevede că o persoană care a efectuat deja un stagiu într-o instituție a UE nu își poate depune candidatura pentru un al doilea stagiu într-o altă instituție europeană. Aceste norme sunt actualizate periodic.

65 Fiecare instituție europeană și organism al UE își organizează propriul proces de selecție, care este foarte competitiv. De exemplu, în 2022, instituțiile și organismele acoperite de analiză au pus la dispoziție 4 692 de locuri de stagiu remunerate, pentru care și-au depus candidatura aproximativ 68 000 de persoane.

66 Toate instituțiile și organismele UE depun eforturi pentru a selecta candidați din medii diferite și cu origini diferite, astfel încât să asigure o acoperire geografică largă și echilibrul de gen. Cu toate acestea, potrivit statisticilor privind candidații și stagiarii selectați de instituțiile și organismele analizate, țările din sudul și din estul Europei sunt suprareprezentate, în timp ce țările din nordul și din vestul Europei sunt subreprezentate (a se vedea *figura 12*).

Figura 12 – Echilibrul geografic la nivelul stagiilor remunerate din instituțiile și organismele UE: numărul de candidați în raport cu numărul de stagii selectate, 2022

Notă: stagiile de la Banca Centrală Europeană și cele de la cabinetele deputaților din Parlamentul European nu sunt incluse. Statistici bazate pe prima cetățenie.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de instituțiile și organismele UE acoperite de analiză.

67 În ceea ce privește accesul tinerilor cu handicap la aceste stagii, s-au înregistrat progrese în ultimii ani. În 2022, ulterior unei etape-pilot desfășurate în 2020, Consiliul a lansat „Programul de acțiune pozitivă pentru stagiarii cu handicap”, care garantează până la șase stagii pentru resortisanții UE care au un handicap recunoscut. Parlamentul European a lansat începând cu 2021 o inițiativă similară, „Programul de acțiune pozitivă”. Ambele programe le oferă candidaților selectați o plată suplimentară de până la 50 % din grantul lunar de stagiul, pentru a compensa costurile suplimentare suportate.

68 Ca regulă generală, anunțurile prin care se caută stagii sunt publice, iar recrutarea se face în mod transparent, cu excepția stagiilor atipice ale Comisiei (a se vedea *caseta 5*) și a stagiilor puse la dispoziție de deputați în Parlamentul European. În aceste două cazuri, selecția nu este centralizată, ci are loc la nivel de direcție generală/deputat în Parlamentul European.

69 Decizia privind stagiile (a se vedea *anexa II*) de care dispune fiecare instituție/organism al UE în parte stabilește condițiile pentru stagii: drepturile și obligațiile stagiului, remunerația, durata, încetarea anticipată și perspectivele de angajare. În plus, în momentul în care își încep activitatea, candidații semnează un acord de stagiul. De asemenea, pentru fiecare stagiar se desemnează un coordonator. Stagiul este recunoscut fie printr-un atestat, fie, la cerere, printr-o scrisoare de recomandare.

70 Chiar dacă, în general, stagiile din instituțiile UE sunt remunerate, există în unele instituții și stagii neremunerate (între 1 și 30 %), după cum se arată în *tabelul 2*. Ele sunt oferite persoanelor care primesc o compensație din altă parte, stagiul fiindu-le necesar pentru parcursul lor profesional. În *caseta 5* sunt prezentate o serie de exemple de stagii neremunerate.

Caseta 5

Stagiile de la instituțiile UE care nu sunt acoperite din bugetul UE

Consiliu

Stagiile neremunerate sunt destinate candidaților înscriși la o școală de administrație națională, inclusiv de la nivel regional, sau într-o altă instituție de învățământ pentru funcționarii publici actuali sau viitori. Durata acestor stagii este de minimum două și maximum cinci luni.

Comisie

Comisia denumește stagiile neremunerate „stagii atipice”. Acestea nu au o durată standard (pot dura de la câteva zile până la șase luni) și nu sunt organizate la nivel central de către Comisie. Există o mare diversitate, aceste stagii acoperind, de exemplu, elevi din învățământul secundar care petrec o săptămână în cadrul Comisiei, studenți care nu și-au încheiat încă studiile și, ca parte a formării lor, trebuie să dobândească experiență profesională într-un anumit domeniu (de exemplu, dreptul concurenței) sau tineri angajați ai administrațiilor publice care trebuie să finalizeze o formare profesională (de exemplu, *Rechtsreferendaren* din Germania).

Comisia nu acordă nici remunerație, nici protecție socială pentru „stagiarii atipici”, însă se poate asigura că aceștia dispun de mijloace de subzistență și de protecție socială din alte surse.

Potrivit Comisiei, numărul stagiilor de acest tip a scăzut de-a lungul timpului. În 2022, Comisia a avut 597 de stagii atipice. 89 dintre aceștia au petrecut mai puțin de o lună în cadrul instituției, 252 între una și trei luni și 256 mai mult de trei luni.

*Sursa: Decizia nr. 57/22 a secretarului general al Consiliului privind normele referitoare la stagiile efectuate în cadrul Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene și *Evaluation of the European Commission's traineeship programme*, 2013.*

71 Majoritatea instituțiilor UE se așteaptă ca stagiarii să aibă propria asigurare de sănătate valabilă. În cazul în care aceștia nu au asigurare de sănătate sau doresc să o completeze pe cea pe care o au, instituțiile oferă asigurare complementară gratuit sau în schimbul unei mici sume subvenționate. Instituțiile au un contract-cadru comun în acest sens.

72 Calculele realizate de Curte (a se vedea [anexa II](#)) pentru a compara cheltuielile legate de costul de bază al vieții (pe baza [datelor Eurostat](#)) cu indemnizația acordată stagiarii arată că aceasta acoperă costul de bază al vieții pe tot parcursul stagiului pentru stagiarii de la Bruxelles și de la Strasbourg, dar nu acoperă cheltuielile de subsistență ale stagiarii din instituțiile din Luxemburg, chiar dacă unele dintre aceste instituții oferă o indemnizație mai mare.

73 Instituțiile și organismele UE nu au o politică comună de angajare fie cu titlu permanent, fie cu titlu temporar, după încheierea stagiului, a stagiarii care au intrat în funcția publică europeană. Dacă doresc să ocupe un post obișnuit în cadrul administrației UE, stagiarii trebuie să își depună candidatura prin aceeași procedură de selecție ca orice alt cetățean al UE. Cu toate acestea, un stagiul anterior într-o instituție a UE poate fi considerat o experiență profesională relevantă.

74 Unele instituții oferă programe speciale de integrare (cum ar fi [Programul pentru tineri profesioniști](#) al Comisiei, existent din 2016, [Programul Schuman de recrutare și dezvoltare](#) al Parlamentului, disponibil din 2021, și programul *Junior Policy Team* al Consiliului, existent din 2022), care le permit stagiarii cu cele mai bune rezultate să participe la o procedură de selecție în vederea unei eventuale recrutări.

75 În general, instituțiile și organismele UE acoperite de analiza Curții nu monitorizează carierele profesionale ale stagiarii după finalizarea programului de stagiul. Prin urmare, ele nu pot aprecia în ce măsură stagiile lor îi ajută pe stagiarii să intre pe piața forței de muncă. Totuși, Forumul European de Tineret și Forumul european al persoanelor cu handicap, care au fost intervievate de Curte, au exprimat, în general, o opinie pozitivă cu privire la calitatea și la caracterul incluziv al stagiilor de la instituțiile UE. Această opinie pozitivă este împărtășită și de stagiarii însșiși: în urma unei evaluări²⁹ din 2013 a programului de stagii „Cartea albastră” al Comisiei, a reieșit că aproximativ 70 % dintre stagiarii considerau că stagiul le-a fost util în carieră. În plus, 82 % dintre stagiarii s-au declarat mulțumiți de cunoștințele dobândite, iar 92 % de condițiile de muncă oferite de instituțiile UE.

²⁹ [Evaluation of the European Commission's traineeship programme](#), 2013.

Observații finale: provocări și oportunități

76 În ultimii ani, stagiile au devenit o formă importantă de intrare a tinerilor pe piața muncii. Potrivit sondajelor Eurobarometru, numărul tinerilor care efectuează un stagiu a crescut semnificativ în ultimii 10 ani. În 2023, peste două treimi dintre respondenți au participat la cel puțin un stagiu înainte de a găsi un loc de muncă obișnuit.

77 Nu există statistici oficiale privind numărul total de stagii efectuate în UE. Curtea estimează că, anual, aproximativ 3,7 milioane de tineri efectuează un stagiu. Pentru a se asigura colectarea sistematică de date la nivelul UE, statele membre ar trebui să convină asupra unei definiții comune.

78 Recomandarea Consiliului din 2014 face referire la o „perioadă limitată de practică profesională”, dar nu clarifică dacă sau, în caz afirmativ, în ce condiții stagiarii ar putea sau nu să fie considerați lucrători. Implicațiile acestui aspect sunt importante, având în vedere competențele UE în domeniul politicii sociale care sunt limitate la condițiile de muncă pentru lucrători. Dacă sunt considerați lucrători, stagiarii sunt protejați de legislația UE privind drepturile lucrătorilor.

79 În 16 dintre cele 27 de state membre, nu există o definiție juridică sau convențională a ceea ce presupune un stagiu, iar acolo unde există definiții, ele diferă de la o țară la alta. În acest context, nu este clar dacă criteriile de calitate prevăzute în Recomandarea Consiliului din 2014 sunt aplicate efectiv de angajatori în toate statele membre.

80 Necesitatea acordării unei indemnizații stagiilor este punctul de dezacord atunci când vine vorba de caracteristicile esențiale ale unui stagiu de calitate. Angajatorii consideră că stagiul este o experiență de învățare și că stagiarii nu sunt, în mod normal, lucrători. Ei susțin totodată că nu există dovezi care să indice o legătură între acordarea unei indemnizații și o mai bună calitate a stagiilor și că obligația de a remunera stagiarii ar crea o sarcină administrativă sporită pentru întreprinderi. Pe de altă parte, reprezentanții sindicatelor și organizațiile de tineret militează pentru interzicerea stagiilor neremunerate.

81 O treime dintre stagiile asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă și stagiile de pe piața liberă sunt încă neremunerate, în timp ce, pentru celelalte două treimi, este posibil ca indemnizația să nu fie suficientă pentru a acoperi cheltuielile de bază. Acest lucru creează probleme deosebite pentru tinerii care se văd nevoiți să refuze astfel de stagii fiindcă nu au mijloacele financiare necesare de subsistență în perioada respectivă.

82 UE sprijină stagiile pentru tinerii cei mai defavorizați, prin finanțare pentru stagiile asociate cu politicile active în domeniul pieței forței de muncă din statele membre. De asemenea, UE facilitează stagiile transfrontaliere prin intermediul programelor sale gestionate direct. Aceste stagii prevăd o compensație. În ceea ce privește stagiile puse la dispoziție de instituțiile UE, remunerația oferită nu acoperă întotdeauna costul de bază al vieții la locul de desfășurare a stagiului. Prin urmare, aceste stagii nu sunt accesibile tuturor tinerilor din UE.

83 Deși UE oferă fonduri considerabile pentru stagii, sumele exacte nu pot fi stabilite deoarece, în cazul majorității programelor, această categorie de cheltuieli nu este monitorizată în mod specific. Prin urmare, efectele finanțării din partea UE nu pot fi evaluate, motiv pentru care este dificil să se stabilească rezultatele obținute.

84 Nu în ultimul rând, Curtea a identificat următoarele provocări și oportunități legate de stagii, care ar putea fi luate în considerare în contextul viitoarei revizuirii a Recomandării Consiliului din 2014:

- diversitatea definițiilor noțiunii de stagiu, fără a fi clară semnificația exactă a conceptului;
- volumul limitat de date fiabile privind stagiile, problemă care împiedică elaborarea de politici bazate pe date concrete;
- aplicarea inconsecventă în statele membre a Recomandării Consiliului din 2014 referitoare la stagii de calitate și
- posibile variații în ceea ce privește oportunitățile de stagii și accesibilitatea stagiilor pentru tineri din diferite medii sociale.

Prezentul document de analiză a fost adoptat de Camera II, condusă de doamna Annemie Turtelboom, membră a Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 13 decembrie 2023.

Pentru Curtea de Conturi

Tony Murphy
Președinte

Anexe

Anexa I – Colecții de date utilizate în cadrul documentului de analiză

Sondajele Eurobarometru

Pentru a ilustra tendințele generale în scopul analizei sale, Curtea a utilizat date obținute în urma a două sondaje Eurobarometru privind stagiile. Sondajele Eurobarometru Flash sunt sondaje tematice ad-hoc, care se desfășoară într-un interval scurt de timp și vizează o gamă largă de subiecte specifice relevante pentru activitățile instituțiilor europene. Respondenții sunt intervievați la telefon sau online.

Au existat două sondaje Eurobarometru Flash privind stagiile: [Eurobarometrul Flash 378/2013](#): „Experiența stagiilor în UE” și [Eurobarometrul Flash 523/2023](#): *Integration of young people into the labour market with a particular focus on traineeships*.

Sondajele Eurobarometru nu sunt reprezentative din punct de vedere statistic. Prin compararea datelor din 2023 cu cele din 2013 se pot identifica unele tendințe. Totuși, astfel de comparații trebuie interpretate cu prudență, din cauza diferențelor dintre metodele de anchetă și chestionarele utilizate. În plus, mediile UE calculate pentru 2013 includ Regatul Unit și nu includ Croația.

Sondajul Eurofound

Ediția din 2023 a sondajului intitulat *Living and Working in the EU and Neighbouring Countries* a fost realizată de Eurofound. Sondajul s-a desfășurat online în rândul membrilor panelului de anchetă electronică al Eurofound, precum și în rândul respondenților recrutați prin anunțuri și postări pe platformele de comunicare socială. Datele prezentate constituie răspunsurile a 2 666 de respondenți cu vârste cuprinse între 16 și 35 de ani. Datele au fost ponderate în funcție de vârstă și gen, de nivelul de educație și de statutul profesional, utilizând ancheta UE asupra forței de muncă și estimările Eurostat privind populația drept date-țintă reprezentative.

La cererea Curții, ediția din 2023 a inclus întrebări specifice referitoare la stagii, cum ar fi despre:

- o participarea la stagii/ucenicii și, în caz afirmativ, la câte;
- o satisfacția cu privire la sprijinul pentru învățare;

- o măsura în care experiența dobândită a condus la îmbunătățirea competențelor;
- o existența unui contract scris;
- o existența unei compensații și, în caz afirmativ, tipul acesteia (salariu, cazare, transport, hrană, altele);
- o existența protecției sociale și, în caz afirmativ, tipul acesteia (asigurare de sănătate, asigurare împotriva accidentelor, contribuție la sistemul de pensii, altele);
- o primirea unei oferte de muncă în urma stagiului;
- o refuzarea stagiului din cauza faptului că nu era remunerat.

Eurofound a furnizat Curții o analiză a rezultatelor în iulie 2023.

Ancheta UE asupra forței de muncă (EUROSTAT)

Ancheta UE asupra forței de muncă (LFS) este cea mai mare anchetă prin sondaj realizată la nivelul gospodăriilor. Aceasta furnizează rezultate anuale și trimestriale cu privire la participarea pe piața muncii a persoanelor cu vârsta de cel puțin 15 ani și cu privire la persoanele inactive. În cadrul acestei colectări a datelor, setul de date despre „persoanele care au obținut recent un loc de muncă, defalcate în funcție de sex și vârstă” oferă informații trimestriale privind intrarea pe piața forței de muncă pentru toate categoriile de vârstă.

Potrivit LFS, în perioada iulie 2022-iunie 2023, 19,6 milioane de tineri (cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani) și-au început serviciul actual în UE-27 în ultimele trei luni. Ținând seama de faptul că, la întrebarea 3 [*Q3 How would you categorise your first work experience?* (În ce categorie ați încadra prima dumneavoastră experiență profesională?)] din [sondajul Eurobarometru din 2023](#), 19 % dintre respondenți au indicat că prima lor experiență profesională a constat într-un stagiu, Curtea estimează că, anual, aproximativ 3,7 milioane de tineri (= 19,6 milioane x 19 %) efectuează stagii ca primă experiență pe piața muncii.

Ar trebui precizat că această cifră constituie doar o estimare aproximativă, având în vedere că se bazează pe două surse diferite și că Eurobarometrul nu are o rată de răspuns garantată.

Sondajul Curții privind stagiile realizat în rândul autorităților de management al FSE

La 8 mai 2023, Curtea a lansat, prin intermediul platformei *EU Survey*, un sondaj adresat autorităților de management al programelor FSE. Scopul acestuia era de a obține mai multe informații cu privire la modul în care programele abordează stagiile în statele membre.

Sondajul Curții a inclus două blocuri separate referitoare la cele două perioade relevante (2014-2020 și 2021-2027) și a solicitat informații cu privire la prioritățile specifice și la finanțarea stagiilor: existența unor programe/cereri de propuneri/măsuri specifice, proiecte, sume alocate și cheltuieli efective. Curtea a întrebat și care sunt realizările (mai precis, numărul de stagiați cărora li s-a oferit sprijin) obținute prin intermediul proiectelor.

Programele au fost selectate pe baza sprijinului pe care l-au planificat pentru integrarea tinerilor pe piața forței de muncă (domeniul de intervenție 103). Din perioada 2014-2020, au fost selectate 76 de programe. Curtea a identificat alte șase programe în urma unei analize a descrierii lor.

S-au primit răspunsuri de la 33 de autorități de management din 18 state membre, care au implementat în total 43 de programe pentru perioada 2014-2020 și 34 pentru perioada 2021-2027.

Dintre cele 43 de programe aferente perioadei 2014-2020, 29 includeau în descrierea lor trimiteri la stagii, 21 publicaseră cereri de propuneri specifice pentru stagii și 22 contractaseră proiecte legate de stagii.

În ceea ce privește cele 34 de programe din perioada 2021-2027 legat de care Curtea a primit informații, 21 făceau trimiteri la stagii în textele lor, 19 includeau cereri de propuneri specifice și 15 finanțaseră proiecte pentru stagii. **Figura 13** conține informații suplimentare cu privire la rezultatele sondajului.

Figura 13 – Programele FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (perioada 2014-2020) și FSE+ (perioada 2021-2027) care includ o componentă de stagii – răspunsurile la sondajul Curții de Conturi Europene

Stat membru	Trimitere la stagii în PO	Cereri de propuneri/programe/măsuri pentru stagii		Proiecte sprijinite pentru stagii	
		2014-2020	2021-2027	2014-2020	2021-2027
Belgia	● ●	●	◆	●	◆
Bulgaria	● ●	●	◆	●	◆
Cehia	● ●	●	◆	●	◆
Danemarca	● ●	●	◆	●	◆
Irlanda	● ●	●	◆	●	◆
Cipru	● ●	●	◆	●	◆
Letonia	● ●	●	◆	●	◆
Luxemburg	● ●	●	◆	●	◆
Malta	● ●	●	◆	●	◆
Țările de Jos	● ●	●	◆	●	◆
Austria	● ●	●	◆	●	◆
Slovenia	● ●	●	◆	●	◆
Finlanda	● ●	●	◆	●	◆
Germania	● ●	●	◆	●	◆
Franța	● ●	●	◆	●	◆
Portugalia	● ●	●	◆	●	◆
Croația	● ●	●	◆	●	◆
Italia	● ●	●	◆	●	◆
PROGRAME CARE ABORDEAZĂ PARȚIAL STAGIILE					
Germania (5)					
2014-2020	3 din 5	4 din 5	4 din 5	4 din 5	4 din 5
2021-2027	2 din 5	2 din 5	2 din 5	2 din 5	2 din 5
Franța (17)					
2014-2020	10 din 17	4 din 17	4 din 17	5 din 17	5 din 17
Franța (9)					
2021-2027	4 din 9	4 din 9	4 din 9	2 din 9	2 din 9
Portugalia (2)					
2014-2020				1 din 2	1 din 2
2021-2027		1 din 2	1 din 2	1 din 2	1 din 2
Croația (2)					
2014-2020	1 din 2	1 din 2	1 din 2		
2021-2027				1 din 2	1 din 2
Italia (4)					
2014-2020	3 din 4			2 din 4	2 din 4
2021-2027				2 din 4	2 din 4

Notă: Numărul de programe este indicat între paranteze. În ceea ce privește Franța, Curtea a primit informații pentru 17 programe din perioada 2014-2020 și pentru 9 programe din perioada 2021-2027.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Anexa II – Programe de stagii la instituțiile și organismele europene

Deciziile referitoare la programele de stagii ale instituțiilor și organismelor UE acoperite de analiza Curții sunt următoarele:

Parlamentul European

- *Internal rules governing traineeships in the Secretariat of the European Parliament*
- Norme privind stagiarii deputaților – Decizia Biroului din 10 decembrie 2018

Consiliul Uniunii Europene/Consiliul European

- Decizia nr. 57/22 a secretarului general al Consiliului privind normele referitoare la stagiile efectuate în cadrul Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene

Comisia Europeană

- Decizia Comisiei din 2.3.2005 – C(2005)458

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

- *Décision du Comité administratif de la Cour de justice de l'Union européenne, du 29 novembre 2021*

Curtea de Conturi Europeană

- *Decision No 25-2023 laying down rules for the employment of trainees at the European Court of Auditors*

Comitetul Regiunilor

- *CoR DECS/188/2022 – Decision on the rules governing traineeship schemes*

Comitetul Economic și Social European

- *Decision No 166/23 A laying down provisions regarding traineeships at the European Economic and Social Committee*

Calculul costului vieții – punctul 72

Calculul costului vieții pentru stagiarii din Bruxelles, Luxemburg și Strasbourg s-a bazat pe setul de date al Eurostat *Purchasing power parities (PPPs), price level indices and real expenditures for ESA 2010 aggregates* [PRC_PPP_IND__custom_6963659].

Curtea a utilizat indicatorul *Nominal expenditure per inhabitant (in euro)* [cheltuieli nominale pe cap de locuitor (în euro)], care cuantifică sumele necesare pentru a acoperi costul de bază al vieții în diferite categorii de costuri. S-a utilizat un număr limitat de elemente de cost aferente strict unei vieți modeste, și anume:

- (1) alimente și băuturi nealcoolice;
- (2) îmbrăcăminte și încălțăminte;
- (3) locuințe, apă, electricitate, gaz și alți combustibili;
- (4) sănătate;
- (5) transport;
- (6) comunicare.

În urma împărțirii la 12 a valorii (anuale) totale a acestor elemente, s-au obținut sumele lunare aferente celor trei orașe: 1 445 de euro pentru Bruxelles, 2 116 euro pentru Luxemburg și 1 339 de euro pentru Strasbourg.

Acronime

BAC Pro: *Baccalauréat professionnel*

BCE: Banca Centrală Europeană

CES: Corpul european de solidaritate

DG: direcție generală

EaSI: Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială

EURES: rețeaua de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă

Eurofound: Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă

FEDR: Fondul european de dezvoltare regională

FSE: Fondul social european

FSE+: Fondul social european+

MRR: Mecanismul de redresare și reziliență

OIM: Organizația Internațională a Muncii

PO: program operațional

TFUE: Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Glosar

Autoritate de management: autoritate (publică sau privată) națională, regională sau locală desemnată de un stat membru să gestioneze un program finanțat de UE.

Corpul european de solidaritate: inițiativa UE care le oferă tinerilor oportunitatea de a desfășura activități de voluntariat sau de a lucra în cadrul unor proiecte care aduc beneficii comunităților din țara lor sau din străinătate.

Erasmus+: program al UE prin care se sprijină educația, formarea, tineretul și sportul în Europa, în principal oferindu-le studenților și elevilor care urmează programe de educație și formare profesională, precum și altor tineri posibilitatea de a studia, de a învăța și de a acumula experiență de muncă în străinătate.

EURES: rețeaua de servicii pentru ocuparea forței de muncă din UE și din țările membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb, menită să faciliteze libera circulație a lucrătorilor.

Fondul european de dezvoltare regională: fond al UE care consolidează coeziunea economică și socială în Uniune prin finanțarea investițiilor care vizează reducerea dezechilibrelor dintre regiuni.

Fondul social european: fondul UE pentru crearea de oportunități în materie de educație și de ocupare a forței de muncă, precum și pentru ameliorarea situației persoanelor expuse riscului de sărăcie. Înlocuit de Fondul social european Plus.

Fondurile politicii de coeziune: cele patru fonduri ale UE care sprijină coeziunea economică, socială și teritorială în UE în perioada 2021-2027: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă.

Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă: agenția UE care oferă informații, consiliere și expertiză în domeniul politicii sociale a UE, pe baza unor informații comparative, a cercetărilor și a analizelor.

Garanția pentru tineret: schemă a UE în cadrul căreia tinerilor care devin șomeri sau părăsesc educația formală li se oferă oportunități de angajare sau de formare profesională în termen de patru luni de la intrarea în șomaj sau de la momentul în care nu mai participă la o formă de învățământ formal.

Gestiune directă: gestionarea unui fond sau a unui program al UE asigurată doar de către Comisie, spre deosebire de gestiunea partajată sau de gestiunea indirectă.

Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor: program al UE care sprijină tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare din regiunile cu o rată a șomajului în rândul tinerilor de peste 25 %.

Întreprinderi mici și mijlocii: definiție în termeni de dimensiune, aplicată întreprinderilor și altor organizații, pe baza numărului de angajați și în funcție de anumite criterii financiare. Întreprinderile mici au mai puțin de 50 de angajați și cifra lor de afaceri sau bilanțul total nu depășește 10 milioane de euro. Întreprinderile medii au mai puțin de 250 de angajați și cifra lor de afaceri nu depășește 50 de milioane de euro sau valoarea totală a bilanțului este de cel mult 43 de milioane de euro.

Mecanismul de redresare și reziliență: mecanismul de sprijin financiar al UE destinat să atenueze impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și să stimuleze redresarea, precum și să răspundă provocărilor pe care le aduce un viitor mai verde și mai digital.

Pilonul european al drepturilor sociale: cadrul UE cu 20 de principii care vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă, condițiile de muncă echitabile și protecția și incluziunea socială.

Plan național de redresare și reziliență: document prin care se stabilesc reformele și investițiile preconizate de un stat membru în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Program operațional: cadru pentru implementarea proiectelor finanțate de UE într-o perioadă dată, reflectând prioritățile și obiectivele stabilite în acordurile de parteneriat încheiate între Comisie și fiecare stat membru.

Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială: program al UE care a sprijinit obiectivele de ocupare a forței de muncă și de protecție socială/incluziune ale Strategiei Europa 2020.

Recomandare a Consiliului: act fără caracter obligatoriu prin care UE urmărește să atingă anumite scopuri fără a impune un cadru juridic obligatoriu.

Ucenicie: program pentru învățarea unei meserii sau a unei profesii printr-o combinație între formarea la locul de muncă și instruirea în clasă.

Echipa din cadrul Curții de Conturi Europene

Prezentul document de analiză al Curții referitor la acțiunile UE în materie de stagii pentru tineri a fost adoptat de Camera de audit II – cameră specializată pe domeniile de cheltuieli aferente investițiilor pentru coeziune, creștere și incluziune – condusă de doamna Annemie Turtelboom, membră a Curții de Conturi Europene. Auditul a fost condus de doamna Eva Lindström, membră a Curții de Conturi Europene, care a beneficiat de sprijinul următorilor: Kristina Maksinen, șefă de cabinet, și Johan Stalhammar, atașat în cadrul cabinetului; Elena Graziuso, asistentă pentru politici; Maria Eulàlia Reverté i Casas, manager principal; Agota Krenusz, coordonatoare; Fernando Pascual Gil și Manja Ernst, auditori. Agnese Balode a furnizat sprijin pentru concepția grafică. Laura Mcmillan a asigurat sprijin lingvistic.

Eva Lindström

Kristina Maksinen

Johan Stalhammar

Elena Graziuso

Maria Eulàlia
Reverté i Casas

Agota Krenusz

Fernando Pascual Gil

Manja Ernst

Agnese Balode

Laura McMillan

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2024

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări.

Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu, în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

PDF	ISBN 978-92-849-1477-7	ISSN 2811-8316	doi:10.2865/532559	QJ-AN-24-001-RO-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

Ponderea tinerilor care efectuează un stagiu înainte de a ocupa un loc de muncă obișnuit a crescut semnificativ în ultimii 10 ani. Studiile arată că stagiile le pot facilita tinerilor tranziția către un loc de muncă obișnuit. Recomandarea Consiliului din 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii (în curs de actualizare la momentul publicării prezentului document de analiză) stabilește criteriile esențiale pentru stagii de bună calitate. Analiza Curții de Conturi Europene oferă o imagine de ansamblu asupra acțiunilor și fondurilor UE care sprijină stagiile. Curtea a identificat provocări legate de: diversitatea definițiilor noțiunii de stagiu, volumul limitat de date fiabile – problemă care împiedică elaborarea de politici bazate pe date concrete –, aplicarea inconsecventă în statele membre a Recomandării Consiliului din 2014 referitoare la stagii de calitate și posibile variații în ceea ce privește oportunitățile de stagii și accesibilitatea stagiilor pentru tineri din diferite medii sociale.

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

12, rue Alcide De Gasperi

1615 Luxembourg

LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

**CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ**